

SØVÆRNSKOMMANDOEN

København, den 12. februar 1953.

Eksemplarfordeling:

ekspl. nr. 1: FMN via FCH
 " " 2-10: FMN
 " " 11-12: FCH
 " " 13-17: KFL
 " " 18-19: SAR { + tillæg I og II)
 " " 20-21: SMV { + " " " "
 " " 22-23: TLV { + " " " "
 " " 24: NAV { + " " " "
 " " 25-26: SMI { + " " " "
 " " 27: PSK { + " " " "
 " " 28: SVKMM { + " " " "
 " " 29: SVKIT { + " " " "
 " " 30-39: Disponible
 " " 40-46: SVK

ialt 46.

Hermed 5 bilag + 2 hen-
 tillæg, hver med 1 under-
 bilag.

Brev nr. 666

Journal O.53.1/53.

TIL TJENESTEBRUG

Eksp. nr. 15.

FLÅDEPLAN 1953.

REF.(a): FMN's hem. skr. 4.kt. 10-6-26 af 22/12 1951.

" (b): SVK's hem. NATO 1248 af 28/11 1952.

Bilag 1. TTJ: Omtr. hoveddata for aktuelle skibstyper.

" 2. " : Skibsmateriellets fordeling til eftersyn og udrust-
 ninger.

" 3. " : Eksisterende og planlagte enheders indpasning i
 flådeplan.

" 4. " : Levetid og levealder for eksisterende skibsmateriel.

" 5. " : Oversigt over trinvis opbygning.

Tillæg I: HEM: Strategiske forudsætninger m.v.

" II: HEM: Eksempelvis beredskabsgruppering af flåden.

Indhold:

Indledning	pag. 1
Flådens sammensætning og skibstypernes opgave	pag. 2
Flådens særlige opgaver	pag. 10

Flådens omfang	pag. 11
Opbygningsplan for flåden	pag. 15
Bemærkninger vedrørende statsskibe	pag. 19
Indstilling	pag. 20.

Indledning:

1. Et lands behov for et søforsvar og dettes art bestemmes af et stort antal faktorer. Blandt disse kan nævnes: kystliniens længde, landets karakter af ø, halvø eller fastlandsstat, dets oversøiske besiddelser el. lign., omfanget af dets forbindelser til søs og dets handelsskibstonnage, samt hvorvidt de omgivende have er indhave eller oceaner. Endvidere vil de militargeografiske forhold samt nabostaternes sandsynlige politiske mål og deres militære styrkers omfang, sammensætning og organisation m.v. være afgørende for, om der i givet tilfælde kan forventes angreb på egne forbindelser til søs og - i værste fald - om invasion over havet mod eget territorium kan tænkes gennemført.

Kystliniens længde har betydning, dels for den direkte beskyttelse mod invasion og kysthærgning, dels for beskyttelsen af søtrafikken langs kysten mod angreb af forskellig art.

For de fleste maritimt prægede stater har kysterne større kommerciel betydning end landegrænserne, dels fordi hovedparten af handelsomsætningen med udlandet finder sted over søen, og dels fordi landegrænserne under krig oftest bliver afspærrede.

Søforsvarets opgave omfatter derfor først og fremmest deltagelse i forsvar mod invasion ad søvejen og forsvar af de for landets forsyninger nødvendige søværts forbindelseslinier til allierede eller neutrale lande, samt for et øriges vedkommende forsvar af forbindelsen mellem landsdelene.

2. Nærværende flådeplan er udarbejdet under hensyntagen til den militærpolitiske udvikling, som har ført til oprettelsen af den nordatlantiske traktats organisation og Danmarks medlemskab heraf, samt desuden med hensyntagen til Danmarks maritime interesser i almindelighed.

Som baggrund for planen er der på grundlag af forskellige NATO-dokumenter udarbejdet et hemmeligt tillæg I: "Strategiske forudsætninger m.v.", der - i begrænset omfang, jfr. eksemplarfordelingen - medfølger nærværende, og som træder i stedet for nærmere udrædninger vedr. de under pkt. 1 nævnte faktorer og forhold m.v.

3. Formålet med planen er at etablere et grundlag for en fortsat udbygning og udvikling af flåden til en størrelse og sammensætning, som vil skabe mulighed for, at den i rimelig grad kan løse de opgaver, der i krig vil påhvile den som led i forsvaret af Danmark - og dermed som bidrag til NATO-forsvaret. Disse opgaver kan sammenfattes til følgende:

- a. indledningsvis at imødegå og forhindre - eller i hvert fald længst muligt forsinke - søværts invasion af eller angreb på dansk territorium, herunder direkte støtte til hærens flanker, samt med tilrådighed værende midler at iværksætte foranstaltninger til beskyttelse af forsyningskibsfarten, og
- b. derefter med støtte af allierede styrker at fastholde kontrol over danske farvande.

Der er endvidere taget hensyn til løsning af de særlige opgaver, som vil forekomme - navnlig under fredsforhold - såsom søopmåling, stations- og inspektionstjeneste m.v.

4. Med dette grundlag tilsigtes således særligt at skabe mulighed for på længere sigt at tilrettelægge fornødne nybygningsprogrammer med henblik på vedligeholdelse af flådens styrke under rationel udnyttelse af tilståede bevillinger og tilstedeværende faciliteter m.v..

Det understreges, at nærværende kun angiver en flådeplan i hovedtræk, idet der - udover det om flådens foreslåede omfang og sammensætning m.v. anførte - tilbageskæjs udarbejdelse af militære og tekniske planer m.v. vedr. den detaljerede udformning af skibstyper og byggeprogrammer, som må iværksættes efter planens godkendelse.

Flådens sammensætning og skibstypernes opgaver.

5. Under iagttagelse af de herskende nautiske forhold samt de foreliggende sømilitære opgaver, hvorom nærmere redegørelse forsåvidt danske farvande angår er fremsat i hemmeligt tillæg I, må flådens sammensætning principielt bestemmes af hensynet til bedst mulig udnyttelse af og et nøje samspil mellem de eksisterende søkrigsvåben, idet skibsmateriellet først og fremmest må betragtes som det nødvendige underlag for disse våben.

De for nærværende anvendelige søkrigsvåben omfatter

generelt de såkaldte traditionelle våbentyper d.v.s. de våben, som almindeligt anvendtes under anden verdenskrig, og som hovedsagelig kan henføres til artilleri (herunder raketsskyts), miner og torpedoer.

Disse våben kan karakteriseres som følger:

- a. artilleriet: såvel defensivt som offensivt, taktisk betonet præcisionsvåben,
- b. minen: såvel defensivt som offensivt, strategisk betonet, passivt våben,
- c. torpedoen: fortrinsvist offensivt, taktisk betonet chancevåben.

Nævnte våben og det til deres anvendelse knyttede, fornødne apparatur har siden krigen på flere områder gennemgået en på krigserfaringerne bygget teknisk udvikling, der har medført væsentlige forbedringer af våbnenes ydeevne. Foruden kravene til vedligeholdelse og personellens uddannelse er desuden vægten af materiellet herved steget, hvilket bl.a. medfører en generel stigning i skibenes tonnage.

Til belysning heraf kan det eksempelvis for jagertypens vedkommende anføres, at der til armeringen af en til danske farvande egnet jager (kystjager) skønsmæssigt - efter sammenligning med eksisterende udenlandske enheder m.v. - må regnes med efternævnte vægtnkrav, når hensyn tages til ønsket om opnåelse af tilstrækkelig slagkraft:

hovedartilleriet (omfattende moderne, mellemsvære kanoner - 120 á 127 mm - i maskinstyrede tårne og incl. ammunition)	190 tons
nærluftværn med ammunition	45 "
ildledelsesapparatur	40 "
torpedoarmering	25 "
andre våben m.v.	50 "

armeringsfaktor ialt ca. 350 tons

hvilket på det nærmeste må påregnes at svare til ca. 16% af standarddeplacementet, idet der af hensyn til modstandsevnen regnes med et kraftigt skrog med let pansring af vitale dele af skibet m.v., hvilket sammen med maskinvægten og anden udrustning vil repræsentere den resterende del af deplacementet.

En sådan skibstype må, derfor påregnes at komme på et standarddeplacement på omkring 2200 tons.

6. I tilknytning til ovenstående må bemærkes, at der er visse nye våben m.v. under udvikling, hvoraf bl.a. fjernstyrede projektiler - evt. med atomladninger - og forbedret raketsskyts pådrager sig opmærksomhed. Sådanne nye våben må til sin tid påregnes indført til søs, og vil selvsagt medføre ændringer af taktiske doktriner, medens de - set på baggrund af historiens erfaringer - næppe vil røkke de strategiske grundprincipper. Endnu kan den tekniske indflydelse på skibstyperne ikke fuldt ud overskues selv om visse forsøgstyper er fremstillet eller under fremstilling i udlandet, men det er sandsynligt, at en del nye våben vil kunne installeres i de allerede kendte skibstyper, medens andre formentlig vil kræve udvikling af særlige typer. Det vil derfor være hensigtsmæssigt - i den udstrækning det er muligt - at reservere et vist reservedeplacement i nye enheder til evt. nye våben, ligesom der ved tilrettelæggelse af hvert byggeprogram må tages hensyn til den til enhver tid stedfundne udvikling.

I nærværende forbindelse er der endvidere anledning til at pege på en allerede stedfunden forbedring af skibsmaskinerier særlig med hensyn til opnåelse af større effekt pr. vægtenhed, samt på den igangværende udvikling af nye maskintyper såsom gasturbiner og maskinerier med atomdrivkraft.

7. Søværnskommandoen har ved tidligere lejligheder på baggrund af overvejelser vedrørende sandsynligt foreliggende opgaver - bl.a. overfor forsvarskommissionen af 1946 - givet udtryk for sine synspunkter vedrørende flådens foreløbige sammensætning af forskellige skibstyper. Det er herved fremført, at flåden fortrinsvis bør bestå af kystjagere, eskorteskibe, motortorpedo- og motorkanonbåde, patruljebåde, ubåde, minelæggere og minestrygere samt forskellige specialskibe. Dette har i det store og hele også fundet udtryk i bemærkningerne til nuværende lov om forsvarets ordning, sammensætning af værnene, korpsene m.fl., ved dennes forelæggelse for rigsdagen som lovforslag.

Nævnte sammensætning er, hvad skibstyper angår, i overensstemmelse med det af CINCNORTH forelagte behov for flådestyrker til forsvar af danske farvande, jvfr. hemmeligt tillæg nr. I

8. Ligeledes har søværnskommandoen tidligere understreget nødvendigheden af, at der lægges størst vægt på slagkraftige enheder, således at der skabes mulighed for indledningsvis at møde en fjendtlig trusel på søen med fornøden kraft, hvadenten en sådan trusel indebærer invasion ad søvejen, søværts angreb på landforsvarets flanke mod havet eller angreb på forsyningsruterne til søs.

I denne forbindelse er særligt artilleriets betydning understreget, hvilket - ikke mindst af hensyn til støtte for andre skibstypers operationer - først og fremmest har relation til jagerne. Lettere artilleri får i danske farvande endvidere særlig betydning i de som "Mindre patruljefartøjer" ("Minor Patrol Craft" til forskel fra "Patrol Craft Escort") betegnede enheder.

9. Hvad angår kraftige pansrede artilleriskibe, har det efter afslutningen af den anden verdenskrig været den almindelige opfattelse, - som også ved enkelte lejligheder er tilkendegivet af søværnskommandoen - ,at sådanne enheder ikke fandtes påkrævede i dansk søforsvar under de eksisterende forhold. Bestemmende for denne opfattelse var bl.a., at der under de umiddelbart efter krigens afslutning herskende militær-politiske forhold ved Østersøen ikke fandtes begrundede opgaver for sådanne enheder. Selv om de militære forhold nu på afgørende punkter har ændret sig, foreligger der ikke for nærværende nærmere beregninger, som kan foranledige en umiddelbar ændring af nævnte opfattelse. Søværnskommandoen finder det dog principielt på sin plads at understrege, at det kraftigt armerede og velbeskyttede artilleriskib pr. vægtenhed og vedligeholdelsesmæssigt udgør den billigste og samtidig mest slagkraftige og modstandsdygtige skibstype, og det kan ikke anses for udelukket, at en sådan skibstype under indflydelse af den fortsatte våbentekniske udvikling kan få fornyet aktualitet.

10. Hvad de forannævnte, nu aktuelle skibstyper angår, er der - med forbehold for nærmere beregninger m.v. under senere detaljprojektering - i bilag nr. 1 anført nogle skønsmæssige hoveddata m.v.

Nævnte skibstypers opgaver kan i hovedtræk angives som følger:

a. Jagerne.

Som flådens kerne vil disse enheder udgøre den væsentligste kraftfaktor til imødegåelse af fjendtlig fremtrængen dels gennem Femern Bælt mod Store Bælt og Lille Bælt samt mod landforsvarets flanke i Jylland,

dels mod Sundet og Sjællands sydøstlige kyster.

Herudover vil disse enheder være af afgørende betydning for at:

- (i) skabe det fornødne rygstød for de lettere enheder og med deres artilleri supplere disse,
- (ii) sikre minelæggende enheder under disses operationer, beskytte udlagte minespærringer mod minestrygning, samt medvirke til sikring af forsyningsskibsfarten i danske farvande,
- (iii) tilvejebringe styrker, som kan operere med kraft også under dårlige vejrforhold samt
- (iv) skabe mulighed for at sikre en sund udvikling af flåden med henblik på samarbejde med allierede styrker, ikke mindst med henblik på fuld udnyttelse af sådan hjælp i de særegne danske farvande.

b. Fregatterne.

Disses primære opgaver vil være beskyttelse af forsyningsskibsfarten, herunder

- (i) patrulje imod og jagt på ubåde, som måtte forsøge at bryde ud fra Østersøen gennem Østersø-udløbene og Kattegat, eller som måtte operere mod forsyningsruterne over Skagerrak,
- (ii) eskortering af handelsskibe som beskyttelse mod angreb fra ubåde og luftfartøjer samt lette overfladeenheder.

c. Eskorte-patruljebåde.

Det vil være disses opgave at supplere fregatterne i beskyttelse af forsyningsskibsfarten, særlig ved eskortering af kystskibsfarten.

d. Ubådene.

Disse skal virke som led i invasionsforsvaret ved recognoscering samt angreb på fjendtlig forsyningsskibsfart m.v. fortrinsvis fra fremskudte positioner.

e. Motortorpedobåde (Motorkanonbåde).

Som et udpræget offensivt, men tillige chancebetonet våben, vil disse enheders opgaver som led i invasionsforsvaret hovedsagelig omfatte

- (i) offensive fremstød med angreb på fjendtlige enheder, fortrinsvis konvojer, for øje,
- (ii) minelægning i fjendtlige farvande,
- (iii) taktisk samvirke med jagere.

MKB skal herved virke som direkte støtte for MTB.

f. Minestrygere.

Minesøgning og -rydning i sejlruter og havneindløb samt på ankerpladser til fordel for såvel egne flådestyrker som forsyningsskibsfarten.

Kan endvidere anvendes til bevogtningstjeneste.

g. Minelæggere.

Udlægning af defensive minespæringer til afspærring og beskyttelse af vigtige farvandsområder, havne og kyststrækninger.

(Offensiv mineudlægning d.v.s. i fjendtligt farvand påregnes udført af andre hertil udrustede fartøjer med fornøden fart f.eks. jagere, MTB og patruljebåde).

h. Mindre patruljefartøjer.

(I) Kanonbåde.

Disses opgaver ligger som supplement til øvrige enheder væsentligst i det lokale forsvar af

- (i) vigtige indre farvandsafsnit såsom Københavns red, Køge Bugt, Grønsund, Smålandsfarvandet, farvandet syd for Fyn, farvandet omkring Als m.v. mod forcering af disse med lettere fjendtlige enheder, herunder invasionsfartøjer,
- (ii) adgangen til vigtige havne i tilknytning til (i),
- (iii) sikring af lokale minespæringer samt støtte til og direkte samarbejde med styrker på land.

(II) Patruljebåde.

De vigtigste opgaver for disse bliver

- (i) recognoscering,
- (ii) bevogtning,
- (iii) bekæmpelse af lette invasionsfartøjer samt MTB og MKB i samarbejde med øvrige enheder,
- (iv) bekæmpelse af ubåde i kystfarvande.

Det vil heraf fremgå, at de nævnte skibstyper supplerer hverandre i løsning af de opgaver, som forekommer i forbindelse med invasionsforsvar - herunder støtte til landforsvaret - og beskyttelse af skibsfarten.

Flådens særlige opgaver.

11. Udover forberedelser til de egentlige forsvarsmæssige opgaver i danske farvande påhviler der i fredstid flåden følgende:

- a. Søopmåling i danske, færøske og grønlandske farvande,
- b. fiskeriinspektion i Nordsøen,
- c. fiskeriinspektion og stationstjeneste i færøske og grønlandske farvande samt
- d. visning af flaget i udlandet på særlige togter.

Af disse opgaver vil stationstjeneste i færøske og grønlandske farvande i forbindelse med lokalforsvar og farvandsovervågen også forekomme under krig.

12. Til løsning af de af ovennævnte opgaver, som har rene fredsformål, d.v.s. fortrinsvis søopmåling og fiskeriinspektion samt visning af flaget, bør principielt anvendes sådanne egentlige krigsskibe, der i forvejen findes til rådighed, for derved så vidt muligt at undgå bekostning af specielle enheder. Således vil fregatter og eskortepatruljebåde samt evt. minestrygere (AMC) kunne anses for egnede til varetagelse af fiskeriinspektion og i en vis udstrækning også til stationstjeneste. Endvidere er det sandsynligt, at f.eks. minelæggere uden større vanskelighed og uden at kompromittere deres egentlige formål vil kunne indrettes til udførelse af søopmåling i danske farvande. Hvad stationsskibe angår, vil der til visse opgaver - især på Grønland - blive tale om særlige typer, som iøvrigt bør være bedst muligt udrustede til også at løse begrænsede krigsopgaver i forbindelse med lokalforsvar og farvandsovervågen.

13. Hvad angår omfanget af skibsmateriel til løsning af opgaverne i grønlandske farvande, kan søværnskommandoen principielt henholde sig til grønlandskommissionens udtalelser herom. I følge disse anses følgende enheder for nødvendige:

2 fregatter,
1 stationsskib af særlig type,
1 opmålingsskib samt
kutter- og motorbådsmateriel.

Det skal dog bemærkes, at der til skærgårdsopmåling foreligger behov for særlige motorbåde, hvilket ikke var fuldt klarlagt da nævnte kommission i sin tid gennemførte sit arbejde. Endvidere bemærkes, at det på længere sigt bør undersøges, om den søgående opmåling vil kunne varetages af en hertil indrettet fregat eller eskorte-patruljebåd.

Under krigsforhold bør ovennævnte fregatter efter omstændighederne tildeles opgaver i forbindelse med skibsfartsbeskyttelse, fortrinsvis med henblik på Grønlands forsyninger, idet de herved desuden bør ses som et dansk bidrag til forsvar af de for alle NATO-magter vitale forbindelsesruter på Atlanterhavet. De øvrige enheder bør anvendes til lokalforsvarsformål i grønlandske farvande.

14. I færøske farvande synes der til stadighed - i modsætning til tilfældet i årene nærmest før krigen, men i lighed med praksis for længere tid tilbage - behov for et fiskeriinspektions- og stationsskib, hvilket under krigsforhold bør opretholde stationen i lokalforsvarsøjemed m.v.

Der synes herudover periodevis behov for en supplerung af fiskeriinspektionstjenesten m.v. med et mindre fartøj, hvortil eksempelvis en minestryger af AMC-typen el.l. må anses for egnet.

15. Varetagelse af den fredsmæssige fiskeriinspektionstjeneste i Nordsøen vil kunne gennemføres med en fregat eller eskorte-patruljebåd som - efter afslutning af besætningens indledende uddannelse - afgives på skift af de i beredskabsøjemed udrustede enheder.

Flådens omfang.

16. I hemmeligt tillæg nr. I er angivet det antal enheder - omfattende en samlet tonnage på mindst 118.000 tons standard -, som på grundlag af den omkring 1954-56 beregnede situation, bør være målet for flådens videre opbygning, såfremt der måtte ses bort

fra mulighederne for assistance fra allierede flådestyrker i påkommende tilfælde.

Det må imidlertid erkendes, at det næppe indenfor en overskuelig årrække vil være muligt for Danmark at nå dette mål. Til gengæld vil der i overensstemmelse med NATO principperne være begrundelse for at regne med, at allieret assistance ydes i den udstrækning omstændighederne kræver og gør det muligt - forudsat at sådan assistance kan udnyttes effektivt i overensstemmelse med det fælles formål.

17. Målet for den videre opbygning må da være at tilvejebringe en til sikring af danske interesser slagkraftig - og med hensyn dels til antal enheder indenfor de enkelte typer, dels til sammenspillet mellem de forskellige søkrigsvåben - vel afbalanceret flåde, som skaber mulighed for opretholdelse af et tilstrækkeligt beredskab til søs, som med fornøden styrke i overensstemmelse med de almindeligt gældende strategiske principper (jfr. hem. tillæg I) kan imødegå et angreb i dettes indledende faser og derved hindre, at et nederlag til søs vil kompromittere øvrige forsvarsforanstaltninger, som under en videre udvikling i samarbejde med allierede forstærkninger aktivt kan medvirke til at bibeholde kontrol over danske farvande, og som kan løse de for Danmark iøvrigt foreliggende opgaver uden for danske farvande.

18. Søværnskommandoen har ved tidligere lejligheder stillet særskilte forslag vedrørende omfanget af henholdsvis ubåds- og MTB-styrkerne. For førstnævntes vedkommende konkluderedes i et antal på 9 enheder, hvilket fortsat findes hensigtsmæssigt. Hvad MTB angår omfattede nævnte forslag en styrke på mindst 30 enheder. På baggrund af senere indhøstede erfaringer fra afholdte øvelser og nærmere heraf foranledigede overvejelser er søværnskommandoen imidlertid kommet til den opfattelse, at dette tal bør reduceres til fordel for mindre patruljefartøjer med større driftsmæssig udholdenhed, således at den nuværende målsætning på 24 MTB/MKB fastholdes.

Hvad jagere angår må der som følge af typens betydning for flådens slagkraft lægges vægt på tilvejebringelse af det størst mulige antal, og søværnskommandoen anser en mobiliseringsstyrke på 6 enheder for minimum som dækningsstyrke. Under hensyn til normale eftersyn vil dette svare til ialt 7 enheder.

For fregatters og eskortepatruljebådes vedkommende mener søværnskommandoen, at der må disponeres over et sådant antal, at

der efter mobilisering kan rådes over mindst 2 fregatter og 4 eskortepatroljebåde. Medtages de til Grønland og Færøerne foreslåede enheder og tages hensyn til eftersynsbehov giver dette ialt henholdsvis 5 og 6.

Med hensyn til minestrygere findes det rimeligt som målsætning at benytte det antal, som det hidtil er anbefalet Danmark at tilvejebringe. Det står søværnskommandoen klart, at der, som angivet i hemmeligt tillæg I, foreligger et stort behov for sådanne enheder efterhånden som minefaren intensiveres, men i overensstemmelse med tidligere udtalelser må søværnskommandoen imidlertid fastholde, at denne type ikke bør gives fortrin fremfor enheder, som er nødvendige i invasionsforsvaret imiddelbart ved krigsudbrud.

Da der må lægges særlig stor vægt på hurtig etablering af defensive minespæringer til støtte for såvel invasionsforsvaret som beskyttelsen af forbindelseslinierne til søs kan behovet for minelæggere i danske farvande ikke sættes lavere end ialt 9 af de foran omtalte typer. (Opmærksomheden henledes dog på det i bilag 1 pag. 12 anførte forbehold).

Med henblik på etablering af et tilfredsstillende lokalforsvar af vitale indre farvandsområder samt en rimelig, stadig effektiv patrulje- og bevogtningstjeneste må antallet af kanon- og patruljebåde ansættes til mindst 12 af hver type.

19. Udover det behov for egentlige krigsskibe, som kan henføres til en flådes linjemateriel, vil der i krigstilfælde blive behov for et ikke uvæsentligt antal hjælpeenheder fortrinsvis til supplering af lokalforsvaret og til forsyningstjeneste. Hertil vil dels egentlige krigsfartøjer, som på grund af alder el. lign. udgår af flådens linie, dels rekvireret civilt skibsmateriel, kunne anvendes.

Det må derfor anses for påkrævet, at der i flåden oprettholdes en reserve omfattende skibsmateriel, som udgår af linien, og som - efter nærmere undersøgelse og indstilling - findes egnet til anvendelse til særlige opgaver, eksempelvis som vagtskibe, depot- og værkstedsskibe, bøjefartøjer, hjælpeminestrygere, forsøgsmateriel o.l.

20. På grundlag af foranstående samt det i hemmeligt tillæg I anførte, foreslår søværnskommandoen som mål for den videre op-

bygning følgende plan for flådens sammensætning og omfang af skibsmateriel i linien:

skibstyper	danske farvande	Grønlandske og færøske farvande	ialt
Jagere	7	-	7
Fregatter	3	2	5
Eskorte-Patruljebåde	5	1	6
Ubåde	9	-	9
Motortorpedo-/Motorkanonbåde	24	-	24
Minestrygere (kystfarvande)	34	-	34
- " - (indre farvande)	20	-	20
Minelæggere (kystforsvar)	5	-	5
- " - (indre farvande m.v.)	4	-	4
Mindre patruljefartøjer			
Kanonbåde	12	-	12
Patruljebåde	12	-	12
Depot- og værkstedsskibe	2	-	2
Opmålingsskibe	1	1	2
Stationsskibe	-	1	1

hvilket repræsenterer en standard-tonnage på ca. 68.000, hvoraf ca. 52.000 tons udgøres af egentlige kampenheder (excl. minestrygere samt depot- og værkstedsskibe o.l.).

Hertil kommer kutter- og motorbådsmateriel efter behov, hovedsagelig omfattende: minetendere, inspektionskuttere, opmålingsbåde og motorbåde til kommunikations- og basistjeneste. Evt. vil der endvidere kunne blive tale om landsætningsfartøjer, såfremt behov herfor måtte foreligge; der henvises i denne forbindelse til søværnskommandoens fortrolige skrivelse nr. 0.5202, j.nr. 251-4/49 af 6/12 1951.

21. Af linie-flådens totale antal enheder må en del som nævnt til stadighed påregnes at være afgivet til normale eftersyn. Det resterende antal vil - med forbehold for uforudsete havarier - kunne være udrustet på togt, henlagt som stamskibe eller oplagt i krigsberedskab. Ved stamskibe forstås i denne forbindelse enheder henlagt til en basis med kommando højst, med mindst 50% bemanning og i reglen sejlklare på ca. 6 timers dampvarsel, således at der med disse efter omstændighederne kan foretages øvelses- eller

prøvesejladser af kortere varighed. Enheder oplagt i krigsberedskab vil være konserverede og klar til udrustning på det for typen gældende varsel, men uden besætning tilkommanderet - bortset fra tilsynspersonel.

De på togt udrustede enheder vil efter omstændighederne i uddannelsesmæssig henseende kunne betragtes som kampduelige (efter ca. 6-8 måneders togt) eller under indledende uddannelse. De vil derfor ikke alle kunne betragtes som beredskabsstyrker til enhver tid.

Imidlertid vil stamskibene kunne organiseres således, at de er henlagt efter omstændighederne enten som beredskabsreserve på kort varsel for enheder på togt under indledende uddannelse eller som skoleenheder forinden udlægning på togt med nye besætninger. Ved en sådan ordning vil der til enhver tid kunne regnes med at være en beredskabsstyrke til rådighed på kort varsel af en til de på togt værende enheder svarende størrelsesorden, samtidig med at normal uddannelsesvirksomhed kan finde sted.

Som bilag nr.2 vedlægges en oversigt udvisende dels det antal enheder, som til stadighed må påregnes at være til normalt eftersyn (kolonne 3), dels en målsætning for fordelingen af øvrige enheder mellem udrustninger og oplægninger (kolonne 4,5,6 og 7), således som denne under fredsforhold svarende til nuværende må anses for nødvendig med henblik på opretholdelse af et forsvarligt beredskab m.v.

Under iagttagelse af førnævnte forudsætninger vil det i kolonne 4 anførte antal enheder repræsentere omfanget af den styrke, som i tilfælde af et overraskende - eller umiddelbart forestående - angreb vil være klar til omgående indsats.

Tilsvarende vil det i kolonne 6 anførte antal enheder repræsentere omfanget af den styrke, der hurtigt kan udsendes som første forstærkning, og hvis bemanning på relativt kort tid kan betragtes som kampklar.

Skibe oplagt i krigsberedskab vil ligeledes kunne udrustes på kort varsel, men for disses vedkommende må der påregnes en vis tid til repetitionsøvelser for det indkaldte personel.

En eksempelvis beredskabsgruppering af mobiliserede flådestyrker er angivet i hemmeligt tillæg nr. II.

Opbygningsplan for flåden.

22. Som basis for opstilling af en plan for den foreslåede opbygning af flåden benyttes i det følgende de nu eksisterende og planlagte enheder omfattende:

- skibsmateriel i flådens tal,
- de under bygning værende 3 ubåde,
- de som våbenhjælp forventede enheder: 1 LSM, 4 PCE, 4 AMS og 6 MTB, samt
- den i ref.(b) omhandlede eventuelle tilgang: 2 minelæggere, 8 AMC, 11 AMI og 1 stationsskib.

I bilag nr.3 er angivet, hvorledes disse enheder typevis kan indpasses i flådeplanen under iagttagelse af følgende forudsætninger:

- de 3 fregatter af "Esbern Snare"-klassen, som fortrinsvis er anskaffet til foreløbige erstatninger for jagere, betragtes som sådanne,
- fregatten "THETIS" betragtes som trængende i stedet for den til færøske farvande påregnede eskortepatroljebåd.

Bilaget viser endvidere den reelle forøgelse i forhold til ovennævnte enheder.

23. Af bilag nr.4 fremgår den omtrentlige levetid og levealder samt beregnet afgangår fra linien for de i bilag nr.3 opførte, nu planlagte enheder. Det ses heraf, at der i årene 1955-65 må påregnes en betydelig afgang fra flådens linie, hvilket bevirker, at en væsentlig del af nybygningsvirksomheden i nævnte år må omfatte erstatningsbygninger. Det står søværnskommandoen klart, at behovet for disse erstatningsbygninger - hvortil kommer, at en væsentlig del af de for søværnet nødvendige anlægsarbejder endnu ikke er bevilgede - vil vanskeliggøre en så hurtig opbygning som ønskelig, medmindre der fortsat ydes hjælp fra udlandet.

På baggrund af den foreliggende risiko for søværts angreb på dansk territorium og på de for landets forsyninger vitale forbindelseslinier til søs - jfr. foranstående redegørelser - må søværnskommandoen imidlertid stærkt anbefale, at der lægges størst mulig vægt på iværksættelse af byggeprogrammer, som vil medføre en snarlig forøgelse af flådens kampkraft.

24. Hvad bekostningen ved gennemførelse af den foreslåede flådeplan angår, vil det ikke uden en nærmere projektering af de

enkelte skibstyper være muligt at opgive et nøjagtigt overslag. På grundlag af de i bilag nr.1 anførte omtrentlige priser pr. standard-tons for de enkelte skibstyper har søværnskommandoen imidlertid beregnet, at der efter gennemførelse af den foreslåede flådeplan vil udkræves en årlig nybygningskonto på skønsmæssig 80 mill.kr. til opretholdelse af den angivne styrke.

I bilag nr.5 er der med henblik på en trinvis gennemførelse af flådeplanen opstillet et skematisk forslag til grundlag for tilretteleggelse af flådens videre opbygning omfattende 2 byggeperioder hver på 10 år, og hvoraf sidstnævnte med forbehold for den videre udvikling selvsagt kun må betragtes som retningsgivende.

Byggeprogrammerne er bekostningsmæssigt opstillet således, at de holdes indenfor rammer svarende til ovennævnte endelige gennemsnitsbeløb, og tillige således, at første program er holdt en del lavere end disse rammer af hensyn dels til de allerede igangværende nybygnings- og rekonstruktionsarbejder, dels til de endnu ikke gennemførte, nødvendige anlægsarbejder for søværnet.

Bekostningen er skønsmæssigt beregnet til følgende:

- 1.program: ca. 660 mil.kr. svarende til ca. 66,0 mil.
kr. pr. år,
- 2.program: ca. 752 mil.kr. svarende til ca. 75,2 mil.
kr. pr. år.

I tilslutning til ovenstående skal opmærksomheden henledes på, at der, inden iværksættelse af nybygninger kan finde sted, må forudses en relativ lang tid til projekteringer for visse enheders vedkommende, ligesom der må regnes med lange leverings-tider for visse materialer.

25. Efter gennemførelse af ovennævnte byggeprogrammer vil flåden have nået det foreslåede omfang undtagen for så vidt minestrygere angår. Når der på dette område ikke foreslås fuld udbygning, skyldes det, at det efter søværnskommandoens foreløbige skøn må anses for muligt, at visse statsskibe bør kunne bygges som minestrygere - eller således, at de hurtigt kan indrettes som sådanne - og i påkommende tilfælde overdrages flåden, jfr. det nedenfor herom anførte.

Hvad byggeprogrammerne angår skal endvidere anføres, at de for disse opstillede målsætninger må betragtes som gældende

for respektive perioders udløb, hvorfor det i visse tilfælde vil kunne forekomme, at afgang fra linien og tilgang af erstatningsenheder ikke bliver nøjagtigt sammenfaldende.

26. Gennemførelsen af den foreslåede flådeplan må forudses at ville kræve inddragelse af civile værfter i stor udstrækning til såvel bygning som eftersyn af skibe. Det kan således formentlig nogenlunde sikkert fastslås, at bl.a. kystjagere og fregatter ikke vil kunne bygges på orlogsværftet henset bl.a. til disse typers skrogstørrelse - særlig længden, ligesom orlogsværftets kapacitet næppe vil kunne gøres tilstrækkelig stor til at kunne afvikle alle de foreslåede nybygninger og nødvendige eftersynsarbejder indenfor øvrige skibstyper. I denne forbindelse må det imidlertid understreges, at det udfra beredskabs- og sikkerhedsmæssige hensyn må anses for meget ønskeligt at etablere et samarbejde med civile værfter, således at disse også under krig vil være i stand til at yde flåden støtte.

Såvel en sådan inddragelse af civile værfter som den i forhold til tidligere væsentlig større projekteringsvirksomhed vil kræve en ikke ubetydelig udbygning af skibs- og maskininspektionen.

Ligeså må der regnes med behov for en forøgelse af magasiner og militære værksteder, hvilket dog i overvejende grad og i tilknytning til de allerede fremsatte forslag for så vidt institutionerne på Holmen angår forventes at kunne tilgodeses af de til de foreslåede hjælpebaser hørende anlæg.

27. Ved en iværksættelse af det først foreslåede byggeprogram må der - som førnævnt - regnes med såvel en lang projekterings- og byggetid som en lang byggetid, idet både organisatoriske og praktiske erfaringer skal indhøstes og adskillige forundersøgelser foretages, ligesom der erfaringsmæssigt må regnes med lang leveringstid for adskillige materialer. Det vil derfor være nødvendigt, at arbejdet snart sættes igang, og at der så hurtigt som muligt afgives bestillinger på nødvendige materialer, herunder særligt artilleri- og telemateriel, ligesom der indledningsvis bør lægges særlig vægt på gennemførelse af nødvendige anlægsarbejder.

Det bemærkes, at der er givet søværnskommandoen bemyndigelse til udarbejdelse af et skitseprojekt til kystjagere og til en fregat, ligesom der er givet bemyndigelse til ved hollandsk hjælp at foretage forarbejder til et nyt ubådsprojekt.

28. Personelmæssigt vil den foreslåede flådeplan selvsagt kræve forøgelse i forhold til den af søværnskommandoen ved fortrolig skrivelse af 31/10 1952 j.nr. K.81.3/52 fremsendte redegørelse for personelbehovet (normeringsforlag) indtil udgangen af 1957. Heraf fremgår, at der endnu i nævnte år - medmindre det viser sig muligt at forøge tilgangen i årene 1953 og 54 samt tildels 1955 udover, hvad der hidtil er regnet med - må forudses visse mangler på officerer og fenriker i linien, men at disse mangler kan påregnes dækket af henholdsvis officerer i reserven og oversergenter. Der vil således næppe kunne regnes med nogen egentlig personelforøgelse før efter 1957; men da der som nævnt dels vil finde en betydelig afgang af materiel sted i løbet af den først foreslåede byggeperiode, dels må påregnes relativ lang projekterings- og byggetid for en del af det nye materiels vedkommende kan der næppe heller påregnes nogen faktisk forøgelse af skibsmateriellet tidligere end udgangen af 1957. Idet det endvidere må tages i betragtning, at det under en opbygning skønnes berettiget at se bort fra bemanning til skibe, der til stadighed er afgivet til eftersyn, må mulighederne for personelforøgelse efter 1957 i rimelig takt med materieltilgang anses for at være til stede.

Søværnskommandoen vil på grundlag af flådeplanen foretage nærmere beregninger af det hertil svarende militære personelbehov og senere fremkomme med en redegørelse herfor.

Bemærkninger vedrørende statsskibes anvendelse som hjælpeskibe.

29. I tilknytning til det foran i pkt.19 anførte vedrørende behov for hjælpeskibsmateriel findes det nærliggende bl.a. at regne med, at en del af det staten tilhørende civile skibsmateriel i påkommende tilfælde tages i anvendelse som vagtskibe (hjelpekanonbåde), hjælpeminestrygere o.l.. Ved nybygning af sådant materiel bør der derfor træffes fornødne forberedelser til dets forsyning med hensigtsmæssig militær udrustning. Dette spørgsmål har i sin tid været rejst af det daværende marineministerium overfor andre ministerier og styrelser ved førstnævnte ministeriums skrivelse af 27/10 1942, fortrolig j.nr. M.515/1939. Foranlediget heraf indledtes også et vist samarbejde på nævnte område.

30. Følgende skibstyper vil i denne forbindelse særligt kunne komme på tale: isbrydere, fiskerikontrolskibe, havundersøgelses-

skibe, forsøgsskibe, bjergningsskibe og toldpatruljebåde.

31. Som følge af den stedfundne tekniske udvikling må det imidlertid fremholdes, at der med hensyn til armering og behov for elektrisk kraft stilles større krav end forhen, herunder større krav til skydefrihed for luftvarnsstyts.

Det vil derfor være nødvendigt, at der ved fremtidig projektering eller evt. ombygning af sådanne skibe bliver et nøje samarbejde med de sømilitære myndigheder, og at militære ønsker herved tilgodeses i så stor udstrækning som hensynet til skibenes særlige opgaver tillader, evt. således at skibene bygges som egentlige orlogsfartøjer af passende typer (minestrygere, patruljebåd o.l.), men i fredstid anvendes uden armering. Herved ville deres anvendelighed som forstærkning til flåden selvsagt forøges, og da i sådanne skibe investerede midler ville i højere grad komme for svarsberedelserne til gode.

Det vil ligeledes være meget ønskeligt, at der stiles mod en ordning, hvorefter besætningerne til sådanne skibe gives uddannelse i søværnet og optages i dettes reserve eller evt. fre tidig rekrutteres herfra.

Indstilling.

32. Med henvisning til foranstående indstiller søværnskommandoen:

- a. at det fremsatte forslag til flådeplan godkendes som mål for flådens videre opbygning,
- b. at der som foreslået fastsættes detaljerede nybygningsprogrammer, foreløbig for opbygningens første trin jfr. bilag nr.5 samt det i pkt.24 foran anførte,
- c. at der gives bemyndigelse til iværksættelse af de nødvendige projekteringer,
- d. at der etableres en ordning vedrørende inddragelse af civile værfter til gennemførelse af nybygninger for flåden,
- e. at der skabes en fastere ordning vedrørende forberedelse på projekteringsstadiet af egnede civile statsskibe til anvendelse som hjælpeskibe og
- f. at der - som nødvendig forudsætning for gennemførelse af nævnte projekteringsvirksomhed - foretages den

påkrævede udvidelse af skibs- og maskininspektionen, idet det tilføjes, at søværnskommandoen vil anmode skibs- og maskininspektionen om forslag til omhandlede udvidelse og derpå fremsende dette til ministeriet.

V. Vedel

Vedel

O p l y s n i n g e r

vedrørende

aktuelle skibstyper.

1. Jagere
2. Fregatter
3. Eskorte-patruljebåde
4. Ubåde
5. Motortorpedo- og Motorkanonbåde
6. Minestrygere
7. Minelæggere
8. Kanonbåde
9. Patruljebåde
10. Forskelligt skibsmateriel.

1. Jagere.

a. Hoveddata.

Omtrentlig standarddeplacement: 2200 tons.
Max. fart : 32-36 knob.
Armering : 2x2 (evt. 3x2) stk. 120-127 mm K (d.p.),
ca. 6 stk. 40 mm Mk,
Blindskydningsanlæg m.v.,
ca. 5 stk. torpedorør,
A/U-våben,
evt. mineskiner.
Byggetid (excl. projektering) : ca. 3 år.
Omtrentlig levetid i linien : ca. 20 år = 240 måneder,
" pris pr. standardton : ca. 22.000 kr.

Eftersynsbehov:

Hovedeftersyn : hvert 10. år i ca. 10 mdr.
Periodiske eftersyn : " 3. " " " 6 -
Eftersynstid ialt : mindst ca. 34 måneder svarende til ca. 1/7 af levetid.

Anm.: Udrustning m.v. i videst mulig omfang efter NATO-standard.

b. Opgaver.

Jagernes almindelige opgave vil være med artilleri at bekæmpe fjendtlige enheder af jagerstørrelse og derunder, samt med torpedoer og artilleri at bekæmpe større enheder. Endvidere må de kunne yde artilleristøtte til operationer i land og bør kunne lede egne lettere styrker i angreb, når omstændighederne frembyder muligheder herfor.

Jagerne vil således som flådens kerne udgøre den væsentligste kraftfaktor til imødegåelse af fjendtlig fremtrængen mod danske farvande og kyster og vil være af afgørende betydning for at

- (i) skabe det fornødne rygstød for de lettere enheder og med deres artilleri supplere disse,
- (ii) sikre minelæggende enheder under disses operationer samt medvirke til sikring af forsyningsskibsfarten i danske farvande,
- (iii) tilvejebringe styrker, som kan operere med kraft også under dårlige vejrforhold samt
- (iv) skabe mulighed for at sikre en sund udvik-

ling af flåden med henblik på samarbejde med allierede styrker, ikke mindst med henblik på fuld udnyttelse af sådan hjælp i de særegne danske farvande.

Disse opgaver kræver, at den danske jagertype gennem hensigtsmæssig kombination af armering, modstandskraft og fart må være eventuelle modstandere af jagertypen jævnbyrdig, jfr. hem. tillæg I bilag 1,. Ligeledes må den danske jagertypes artilleriarmering med tilhørende ildledning have bedst mulig ydeevne mod luftmål.

2. FREGATTER.

a. Hoveddata.

Omtrentligt standarddeplacement : 1600-1800 tons.
Max. fart : 23-27 knob.
Armering : 2x2 stk. 76 mm Mk (evt. 105mm)
4 stk. 40 mm Mk,
Blindskydningsanlæg m.v.,
Fremadkastende A/U-våben m.v.
Byggetid (excl. projektering) : ca. 3 år.
Omtrentlig levetid i linien : " 21 år = 252 måneder.
" pris pr. standardton : " 16.000 kr.

Eftersynsbehov:

Hovedeftersyn : hvert 12 år i ca. 10 mdr.
Periodiske eftersyn : " 4 " " " 4 "
Eftersynstid ialt : mindst ca. 28 mdr. svarende
til ca. 1/9 af levetid.

Anm.: Konstrueres efter NATO-standard - afhængig af valgte
fart som 1., 2. eller 3. "rate escort".

b. Opgaver.

Fregatternes opgaver omfatter først og fremmest bekæmpelse af ubåde med særligt henblik på beskyttelse af skibsfarten. Bekæmpelsen af ubåde kan i denne forbindelse foregå dels ved direkte jagt på sådanne dels under eskortering af handelsskibe. I sidstnævnte tilfælde vil det endvidere påhvile fregatterne at beskytte handelsskibene mod angreb fra lette overfladestyrker samt at deltage i forsvaret mod luftangreb.

Disse opgaver kræver, at fregatterne armeres med effektive antiubådsvåben og med bedst muligt luftværnsskyts, som også må kunne anvendes effektivt mod lette overfladeenheder.

3. ESKORTE-PATRULJEBÅDE.

a. Hoveddata.

Omtrentligt standarddeplacement : 700 tons.
Max. fart : 18 knob.
Armering : 1 stk. 76 mm Mk (d.p.)
3 " 40 mm Mk.
Bedst mulig ildledning,
Fremadkastende A/U-våben.

Byggetid (excl. projektering) : ca. 2 år
Omtrentlig levetid i linien : " 21 år = 252 måneder
" pris pr. standardton : " 15.000 kr.

Eftersynsbehov:

Hovedeftersyn : hvert 12. år i ca. 8 mdr.
Periodisk eftersyn : " 4. " " " 4 "
Eftersynstid ialt : mindst ca. 20 mdr. svarende
til ca. 1/12 af levetid.

Anm.: Konstrueres efter NATO-standard.

b. Opgaver:

Eskortepatruljebådenes opgaver er i forbindelse med eskortering af handelsskibe i kystfarvande at supplere frigatterne i forbindelse med forsvaret af skibsfarten mod ubåde og lette overfladeenheder.

4. UBÅDE.

a. Hoveddata.

Omtrentlig standarddeplacement : 650 tons.
Max. fart : 12/15 knob.
Armering : 8 stk. torpedorør
Byggetid (excl. projektering) : ca. 3 år
Omtrentlig levetid i linien : " 15 år = 180 mdr.
" pris pr. standardton : " 30.000 kr.

Eftersynsbehov:

Hovedeftersyn) : Accumulator- og tankeftersyn
Periodisk eftersyn) hver 18. måned.
Eftersynstid ialt : Mindst 42 mdr. eller ca. $\frac{1}{4}$ af levetid.

Anm.: Konstrueres efter national standard. (de endelige data må afhænge af de erfaringer, der indhøstes under de igangværende nybygninger såvel her som i udlandet, bl.a. Holland og Sverige)

b. Opgaver.

Ubådenes opgaver omfatter recognoscering og angreb på fjendtlige enheder, såvel orlogsskibe som forsyningskibsfart. Som følge af deres karakter vil ubådene kunne anvendes i fremskudte positioner, hvorefter overfladeenheder ikke vil kunne optræde, således at der skabes mulighed for dels at opnå tidlig varsling om fjendtlige bevægelser, dels at udstrække forsvarskampen til søs over et større område. Det kan endvidere bemærkes, at ubådene vil kunne foretage mineudlægning i fjendtligt farvand.

Disse opgaver kræver, at ubåden har stor udholdenhed og modstandskraft, stor torpedobeholdning, gode og modstandsdygtige lokaliseringsapparater m.v. samt stor dykkedybde.

5. MOTORTORPEDOBÅDE og MOTORKANONBÅDE.

a. Hoveddata. (MTB)

Omtrentligt standarddeplacement : 100 tons
 Max. fart : 40-44 knob.
 Armering : 4 stk. torpedorør
 1 " 40 mm Mk
 3 " 20 mm Mk
 samt mineskiner.
 Byggetid (excl. projektering) : ca. 1½ år
 Omtrentlig levetid i linien : ca. 15 år = 180 måneder
 " pris pr. standardton : 65.000 kr.

Eftersynsbehov:

Hovedeftersyn : Hvert 2. år i ca. 4 mdr.
 (ca. 7 perioder med ialt 28
 måneder).

Periodisk eftersyn

: Efter sejldes i:
 25 timer ca. 2 døgn
 75 " " 7 døgn
 200 " " 14 "
 500 " " 60 "

Eftersynstid ialt

: Indtil ca. 50% af levetiden
 afhængig af driftsintensitet.

b. Hoveddata. (MKB)

Omtrentligt standarddeplacement : 100 tons.
 Max. fart : 40-44 knob.
 Armering : 1 stk. 76 mm K) evt. 2x2
 1x2 stk. 40 mm Mk) stk. 40mm Mk.
 2 stk. 20 mm Mk,
 samt mineskiner.

Øvrige hoveddata som for MTB's nævnt under pkt. a.

Anm.: Regnes eksempelvis med gennemsnitlig 6 timers sejldes
 pr. sejldag vil:

25	timers sejldes svare	til ca. 1 uge, hvoraf 2 døgn eftersyn,
75	" " " " "	1 md., " 11 " "
200	" " " " "	3 mdr., " 38 " "
500	" " " " "	9 " " 140 " "

Idet der må tages hensyn til ophold i havn (ved basis) på grund af vejrforhold, uddannelse, havarier m.v., kan der indenfor en to-årig periode næppe regnes med mere end 2 x 500 timers sejldes. Det andet 500 timers eftersyn kan da afvikles under hovedeftersynet. Skønsmæssigt kan der regnes med:

Driftsperiode: 2 år	i 730 dage
Sejldes (ca. 6 timer pr. sejldag): 2x500t:6	i 166 dage
Eftersyn (Maskineftersyn + hovedeftersyn)	i 336 "
Vejrbundet, uddannelse, havarier, fridage	228 "
	730 dage

(Ved motorudskiftning vil udnyttelsesgraden kunne forbedres).

Anm. 2: Bådene konstrueres efter national standard, men forsynes i størst mulig udstrækning med udrustning efter NATO-standard.

c. Opgaver.

Motortorpedobådernes opgaver vil være angreb på invasionskonvojer og fjendtlig forsyningsskibsfart, herunder også offensiv minelægning i fjendtligt farvand, samt i samarbejde med jagerne at angribe fjendtlige flådestyrker. Det bemærkes i denne forbindelse, at MTB kun kan påregnes effektive overfor større mål. Overfor større orlogsskibe med gode varslingsmuligheder vil de normalt kun kunne indsættes med artilleristøtte.

Motorkanonbådene skal yde direkte taktisk støtte til MTB overfor fjendtlige motorkanonbåde og patruljebåde samt deltage i bekæmpelse af lette invasionsfartøjer.

Opgaverne kræver fremfor alt høj fart, med deraf følgende store krav til eftersyn og vedligeholdelse.

6. MINESTRYGERE.

a. Hoveddata. (for minestrygere til kystfarvande).

Omtrentlige standarddeplacement : 350 tons
Max. fart : 15 knob
Armering : 2 stk. 40 mm Mk
2 " 20 mm Mk
Strygemateriel til strygning
på vanddybde fra 11 m.
Byggetid (excl. projektering) : ca. 1 år
Omtrentlig levetid i linien : " 15 år = 180 måneder
" pris pr. standardton : " 20.000 kr.

Eftersynsbehov:

Hovedeftersyn : Hvert 6. år i ca. 6 mdr.
Periodisk eftersyn : " 3. " " " 3 "
Eftersynstid ialt : Mindst ca. 18 mdr. svarende
til ca. 1/10 af levetid.

Anm.: Konstrueres efter NATO-standard.

b. Hoveddata. (For minestrygere til indre farvande).

Omtrentlige standarddeplacement : 50-100 tons
Max. fart : 10-15 knob
Armering : 1 stk. 20 mm Mk
Strygemateriel til strygning
på vanddybde fra 4,6 m.
Byggetid (excl. projektering) : ca. $\frac{3}{4}$ år
Omtrentlig levetid i linien : ca. 15 år = 180 mdr.
" pris pr. standardton : ca. 15.000 kr.

Eftersynsbehov:

Hovedeftersyn : Hvert 6. år i ca. 5 mdr.
Periodisk eftersyn : " 3. " " " 2 "
Eftersynstid ialt : Mindst 10 mdr. svarende til
1/18 af levetid.

Anm.: Konstrueres efter NATO-standard, nogle enheder evt.
efter national standard.

c. Opgaver.

Minestrygernes opgaver omfatter sikring af såvel egne
flådestyrker som forsyningsskibsfarten mod fjendtlige miner
af enhver art gennem minesøgning og -rydning i sejlruter og

havneindløb samt på ankerpladser.

Disse opgaver stiller særlige krav til skibenes konstruktion dels med hensyn til minestrygernes egen sikring, dels med hensyn til føring af det nødvendige minestrygningsgrej. Skibene armeres iøvrigt med henblik på selvforsvar fortrinsvis mod luftfartøjer.

Den større types operationsområde ligger af sikkerhedsmæssige grunde i farvande med vanddybder fra ca. 11 m og opefter, hvor særligt hensyn iøvrigt må tages til sødygtighed. Det bemærkes, at der på vanddybder over ca. 40 m vil kræves sværere minestrygningsgrej mod bundminer og derfor større skibe. I danske farvande findes sådanne dybder fortrinsvis i den nordlige del af Kattegat og i Skagerrak.

Den mindre types operationsområde ligger i farvande med vanddybder fra ca. 4,6 m og opefter, d.v.s. fortrinsvis havneindløb og læge sejlrender.

Herudover kan der blive behov for minestrygning i endnu lægere farvande, hvortil motorbådsmateriel må indrettes.

Disse skal stryge i vanddybder ned til ca. 3 m.

7. MINELÆGGERE.

a. Hoveddata for minelæggere til kystfarvande.

Omtrentligt standarddeplacement : 800 tons
Max. fart : 15 knob
Armering : 1 stk. 76 mm Mk
3-4 stk. 40 mm Mk
Selvvirkende minetyper
Byggetid (excl. projektering) : ca. 1½ år
Omtrentlig levetid i linien : " 24 år = 288 måneder
" pris pr. standardton : " 15.000 kr.

Eftersynsbehov:

Hovedeftersyn : Hvert 10. år i ca. 6 mdr.
Periodiske eftersyn : " 3. " " " 4 "
Eftersynstid ialt : Mindst ca. 28 mdr. svarende
til ca. 1/10 af levetid.

Ann.: Konstrueres efter national standard. Forsynes i størst mulig udstrækning med udrustning efter NATO-standard.

b. Hoveddata for minelæggere til indre farvande m.v.

Omtrentligt standarddeplacement : 400 tons
Max. fart : 12 knob
Armering : 2 stk. 40 mm Mk
2 " 20 mm Mk
alle minetyper.
Byggetid (excl. projektering) : ca. 1 år
Omtrentlig levetid i linien : " 24 år = 288 mdr.
" pris pr. standardton : " 10.000 kr.

Eftersynsbehov:

Hovedeftersyn) : Som nævnt under
Periodisk eftersyn) :
Eftersynstid ialt) : punkt a.

Ann.: Langeland som prototype.

c. Opgaver.

Minelæggernes opgaver er udlægning af søminer af enhver art til afspærring og beskyttelse af vigtige farvandsområder som et væsentligt led i forsvaret mod søværts invasion og beskyttelse af egen skibsfart.

Førstnævnte types opgaver omfatter fortrinsvis udlægning af større spærringer i åbne farvandsområder, hvilket udover

fornøden sødygtighed samt en ikke for ringe fart kræver stor minebeholdning, der ikke bør være under ca. 120 miner af største type. Der vil her kunne blive tale om valg mellem enten flere enheder med den lavest acceptable minebeholdning og moderat fart eller færre enheder med større minebeholdning og højere fart. Farten må bestemmes under hensyn til muligheden for gennemførelse af mindst en vending indenfor de mørke timer. I flådeplanen er der regnet med førstnævnte alternativ, men det understreges, at overvejelserne herom endnu ikke er afsluttede.

Den anden types opgaver er fortrinsvis udlægning af kontrollerede miner til forsvar af havne og visse indre farvande. Disse enheder må være indrettede til at kunne arbejde i udlagte kontrollerede spærringer.

Skibene armeres med henblik på selvforsvar.

8. KANONBÅDE.

a. Hoveddata.

Omtrentligt standarddeplacement : 500 tons
Max. fart : 12-15 knob
Armering : 1x2 stk. 76 mm Mk
3 stk. 40 mm Mk
(evt. raketskyts).
Byggetid (excl. projektering) : ca. 1½ år
Omtrentlig levetid i linien : " 24 år = 288 måneder
" pris pr. standardton : " 15.000 kr.

Eftersynsbehov:

Hovedeftersyn : Hvert 12. år i ca. 6 mdr.
Periodiske eftersyn : " 4. " " " 4 "
Eftersynstid ialt : Mindst 12 mdr. svarende
til ca. 1/13 af levetid.

Anm.: Konstrueres efter national standard. Forsynes i størst mulig udstrækning med udrustning efter NATO-standard.

b. Opgaver.

Kanonbådenes opgaver omfatter forsvar af vitale indre farvandsafsnit og tilhørende kystområder samt havne mod indtrængen af lette fjendtlige enheder. Endvidere vil det i givet fald påhvile dem at medvirke i bekæmpelse af invasionsfartøjer indenfor eller i nærheden af nævnte områder samt iøvrigt at yde direkte ildstøtte til tropper i land.

Som supplement til øvrige flådestyrker vil kanonbådene kunne aflaste de til operationer i åbne farvande egnede enheder.

Typens armering vil fortrinsvis omfatte artilleri til beskyddning af såvel overflade- som luftmål, samt om muligt raketter.

En tilsvarende type har været anvendt under krigen under betegnelsen "Landing Ship Support (LSS)".

9. PATRULJEBÅDE.

Hoveddata.

Omtrentligt standarddeplacement	:	350 tons
Max. fart	:	18 knob
Armering	:	2 stk. 40 mm Mk 2 " 20 mm Mk A/U-våben.
Byggetid (excl. projektering)	:	ca. 1 år.
Omtrentlig levetid i linien	:	" 20 år = 240 mdr.
" pris pr. standardton	:	" 20.000 kr.

Eftersynsbehov:

Hovedeftersyn	:	Hvert 10. år i ca. 6 mdr. (hyppigere, hvis bygget af træ).
Periodiske eftersyn	:	Hvert 3. år i ca. 3 mdr.
Eftersynstid ialt	:	Mindst 18 mdr. svarende til ca. 1/13 af levetid.

Anm.: Konstrueres efter NATO-standard.

Opgaver.

Patruljebådernes opgaver er recognoscering, bevogtning, bekæmpelse af ubåde i kystfarvande, bekæmpelse af lette invasionsfartøjer samt motortorpedo- og motorkanonbåde, ligesom de efter omstændighederne vil kunne deltage i beskyttelse af kystskibsfarten. I lokalforsvaret vil de kunne samarbejde med og supplere kanonbådene.

Opgaverne kræver antiubådsvåben samt højere fart end kanonbådernes, medens artilleriet kan være lettere.

10. FORSKELLIGT SKIBSMATERIEL.

a. Depot- og Værkstedsskibe.

Sådanne enheder er især påkrævede til støtte for ubåde og motortorpedo- samt motorkanonbåde såvel under freds- som krigsforhold. Under krigsforhold vil der også kunne blive behov for sådanne enheder til støtte for minestrygere.

I nævnte enheder stilles fortrinsvis krav om depot-, værksteds- og beboelsesplads samt en armering med henblik på selvforsvar, ligesom udrustning med skolemateriel i en vis udstrækning kan være ønskelig.

Ofte vil indretning til dette formål af skibe som udgår af flådens linie være fordelagtig.

b. Opmålingsskibe.

Til søopmåling kan anvendes enten særlige til formålet byggede skibe eller egentlige orlogsskibe, forudsat disse udstyres med det fornødne apparatur, der især omfatter fintmærkende ekkolod og radionavigeringsmidler.

Da søopmåling i danske farvande formentlig kun kan påregnes i fredstid vil sidstnævnte løsning kunne vise sig fordelagtig.

Til opmåling på læge vanddybder og i de grønlandske skærgårdsområder kræves særlige opmålingsmotorbåde.

c. Stationsskibe til Grønland.

Sådanne skibe må først og fremmest være egnede til sejlad i is og til skærgårdsnavigering i forbindelse med besejling af grønlandske havne og indre farvande. Deres opgaver omfatter deltagelse i fiskeriinspektion og opsyn med søterritoret, transport af gods og personel, assistance ved vagerarbejder m.v., redningstjeneste samt under krig i lokalforsvar og farvandsovervågning.

Med henblik på en del af opgaverne kan de suppleres af patruljekuttere.

d. Minetendere. (Kabelbåde o.l.).

Disse enheder har til opgave at assistere ved udlægning af kontrollerede minespærringer, fortrinsvis ved kabelarbejder.

Hertil anvendes særligt konstruerede motorbåde.

TIL TJENESTEBRUG.

Skibsmateriellets
fordeling til eftersyn og udrustninger
under hensyn til beredskab og uddannelse.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Skibstyper	Antal enheder efter plan.	Antal enheder				
		Til staidighed afgivet til eftersyn.	Udrustet på togt i danske farvande.	ved Færøerne og Grønland.	Henlagt som stamskibe for skoler m.v..	Oplagte i beredskab
Mobiliseringsvarsler:		M+90-M+180	M- M+3	M- M+3	M+3-M+15	M+3-M+30
Jagere	7	1	4	-	2	-
Fregatter	5	} 1	1	2	1	} 2
Eskortepatruljebåde	6		2	1	1	
Ubåde	9	2	4	-	2	1
Motor torpedo-/Motorkanonbåde	24	8	8	-	8	-
Minestrygere (kystfarvande)	34	} 5	6	(1) ^{x)}	6	} 25
Minestrygere (indre farvande)	20		4	-	8	
Minelæggere (kystfarvande)	5	} 1	3	-	} 3	-
Minelæggere (havneforsvar m.v.)	4		2	-		-
Mindre patruljefartøjer						
(i) Kanonbåde	12	1	6	-	2	3
(ii) Patruljebåde	12	1	6	-	2	3
Depot- og værkstedsskibe	2	xx)	2	-	-	-
Opmålingsskibe	2	xx)	1 ^{xxx)}	1 ^{xxx)}	-	-
Stationsskib	1	xx)	-	1	-	-

- x) udrustes efter behov
xx) eftersyn efter omstændighederne
xxx) sæsonbetonede udrustninger.

Ann.: Ved stamskibe forstås skibe med kommando højst og mindst 50 % af krigsbemanding om bord.

Overblik over

nu eksisterende og planlagte

enheders indpasning i flådeplan 1953.

Skibstyper iflg. flådeplan 1953:	Eksisterende enheder (antal pr. klasse)	Ialt	Under an- skaff. (her- under MDAP)	Fore- slået ved ref(b)	Nu plan- lagt Ialt:	Flåde- plan 1953	Mangel
Jagere	2 Willemoes-kl.) 3 Hunt-kl.	5	0	0	5	7	2
Fregatter	2 Holger Danske-kl.	2	0	0	2 ^x)	5	3 ^x)
Eskorte-patruljebåde	"THETIS"	1	4	0	5	6	1
Ubåde	3 Springer-kl.	3	5 ^{xx})	0	8	9	1
Motortorpedo/-kanonbåde	18 Glenten-kl.	18	6	0	24	24	0
Minestrygere (kystfarvande)	4 Søloven-kl.) 10 Næs-kl.	14	4	8	26	34	8
Minestrygere (indre farvande)	9 Ø-kl.	9	0	11	20	20	0
Minelæggere		0	0	2	2	5	3
Minelæggere (havneforsvar m.v.)	1 Lindormen, 1 Langeland, 2 Laaland	4	0	0	4	4	0
Mindre patruljefartøjer:							
(i) Kanonbåde		0	0	0	0	12	12
(ii) Patruljebåde	6 Krieger-kl.	6	0	0	6	12	6
Depot- og værkstedsskibe	Egir	1	1	0	2	2	0
Opmålingsskibe	Højmdal, Freja	2	0	0	2	2	0
Stationsskib ved Grønland		0	0	1	1	1	0

- x) Overvejelser vedr. bygning af 1 fregat ("Grønlandsfregatten") finder sted.
xx) 2 ubåde forventes overtaget fra Norge, 3 under bygning.

TIL TJENESTEBRUG.

Oversigt over levetid
og levealder for eksisterende
skibsmateriel m.v.

Skibstype	Navn eller antal og klasse	Søsat år	Omtr. levetid år	Levealder pr. primo 1953	Plann. afgang fra linien	Bemærkninger.
Stjagere og statning erfor	2 Willemoes 1 Hunt-kl. 2 Hunt-kl.	1947 1942 1941	18 20 20	6 11 12	1965 1962 1961	
Regatter	2 Holger Danske-kl.	1944	20	9	1964	
Ekorte-pa- tuljebåde	Thetis 2 PCE-kl. 2 PCE-kl.	1940 1954 1955	20 21 21	13 - -	1960 1973 1976	Forventes på MDAP
Både	2 Springerren-kl. Sølen 2 Springerren-kl. 2 nybygninger 1 nybygning	1942 1943 1944 1956 1957	15 15 15 15 15	11 10 9 - -	1957 1958 1959 1971 1972	Forventes fra Norge
MTB/MKB	5 Glenten-kl. 5 Glenten-kl. 8 Glenten-kl. 6 nybygninger	1949/50 1951/52 1953/54 1955	8 8 8 15	2-3 1-2 - -	1957/58 1959/60 1961/62 1970	I stedet for søsetningsår er anvendt re- konstruktionsår
Snestrygere	2 Sølvøen-kl. 2 Sølvøen-kl. 1 Næs-kl. 3 Næs-kl. 4 Næs-kl. 2 Næs-kl. 4 AMS-kl. 4 AMC 4 AMC 9 Ø-kl. 6 AMI 5 AMI	1940 1942 1951 1952 1953 1954 1954 1955? 1956? 1941 1955? 1956?	13 18 8-10 8-10 8-10 8-10 15 15 15 15 15 15	13 11 2 1 - - - - - 12 - -	1958 1960 1959 1960 1961 1962 1969 1970 1971 1956 1970 1971	I stedet for søsetningsår er anvendt re- konstruktionsår Forv. på MDAP Iflg.ref.(b) Iflg.ref.(b) Iflg.ref.(b) Iflg.ref.(b)
Minelaggere	2 ML Lindormen 2 Laaland Langeland	1944? 1940 1941 1953	20 24 24 24	9 13 12 2	1964 1964 1965 1977	Iflg.ref.(b)
Patruljebåde	2 Krabbe 2 Bille 2 Hammer	1948 1948 1949	16 16 16	5 5 4	1964 1964 1965	
Depot-, værk- steds-, op- rulings- og stationsskibe	Agir LSM Hejndal Freja Stationsskib	1938 1944 1935 1938 1944?	30 20 30 30 24	15 9 18 15 9	1963 1964 1965 1968 1968	Opg. overtages evt. af eksist. skibe Iflg.ref.(b)

Oversigt over
trinvis opbygning
af flåden.

Forslag til grundlag for tilrettelæggelse af flådens videre opbygning.	Hidtil planlag- te mål- sætning (jfr. bi- lag 3)	Byggeprogram I 1953/54-1962/63				Byggeprogram II 1963/64-1972/73			
		M	F	A	B	M	F	A	B
Jagere	5	6	1	3	4	7	1	2	3
Fregatter	2	4	2	0	2	5	1	2	3
Eskorte-patruljebåde	5	5	0	1	1	6	1	0	1
Ubåde	8	8	0	5	5	9	1	4	5
MTB/MKB	24	21	-3	18	15	24	3	12	15
Ministrygere (kystfarvande)	26	22	-4	14	10	28	6	16	22
Ministrygere (indre farvande)	20	20	0	9	9	20	0	11	11
Minelaggere (kystfarvande)	2	4	2	0	2	5	1	2	3
Minelaggere (indre farvande)	4	4	0	0	0	4	0	3	3
Kanonbåde	0	8	8	0	8	12	4	0	4
Patruljebåde	6	12	6	0	6	12	0	6	6
Depot- og værkstedsskibe	2	2	0	0	0	2	0	2	2
Opmålingsskibe	2	2	0	0	0	x)	x)	x)	x)
Stationsskibe	1	1	0	0	0	1	0	1	1

Signatur: M = målsætning for perioden; F = foreøgelse i forhold til tidligere målsætning; A = afgang i løbet af perioden; B = byggeprogram for perioden.

x) Opgaver overtages af andre skibstyper.

FIL TJENESTEBUC.

ed 0.666/53.55
xm 46 dets 8/1-71/d
HEMMELIGT

Eksempel nr. 32.
Samlet antal blade: 20.

SOVÆRNSKOMMANDOEN

KØBENHAVN, den 12. februar 1953.

Eksempelarfordeling:

Eksp. nr. 1: FMN via FO
" 2-10: FMN
" 11-12: FCH
" 13-17: KFL
" 18-27: Disf
" 28-32: SVK (28-30 sekt., 29:M-sekt., 30:S-sekt., 31:K-sekt., 32:arkiv)
ialt 32

xm. 19 dets 7/6-64
+ xm. 18 dets 7/7-64
dets 2/9-60

Hermed 1 bilag.

Tillæg nr. I
til
Flådeplan 1953.

Strategiske forudsætninger m.v.

- Ref. (a): NATO DOKUMENT M.C. 14/1 af 19/11 52 - COSMIC TOP SEC.
" (b): NATO DOKUMENT S.G. 161/3 af 22/10 52 - " " "
" (c): "Defence Plan for The Northern European Command, Force Requirements for 1954" udsendt ved NATO-dokument AFNE J.P. 9/51/3 (final) af 4/8 51 - COSMIC TOP SECRET.
" (d): "Northern European Command, Emergency Defence Plan 1953" udsendt ved NATO-dokument AFNE 105/53, 1220-NEC (CC) af 15/1 1953.
" (e): AFNE signal 081243 A (Nov.52)
" (f): AFNE/37/53 nr. 1105 (DEF) af 19/1 53 - COSMIC TOP SECRET,

Bilag (1): Oversigt over Sovjetflåden i Østersøen.

Indhold:

Indledning.	pag. 2
Strategisk grundlag	" 2
Sovjets styrkeforhold i Østersøen	" 5
Sandsynlige muligheder for væbnet angreb på Danmark	" 11
Behov for flådestyrker i danske farvande	" 12

./././.

Indledning:

1. Efterfølgende redegørelse giver i store træk et resumé af de strategiske forudsætninger for flådens sammensætning og omfang på grundlag af de som referencer angivne NATO-dokumenter, og fremtræder under hensyn til indholdets art som et hemmeligt tillæg til søværnskommandoens flådeplan 1953, der af hensyn til ønskeligheden af almindelig orientering for søværnets myndigheder er klassificeret til tjenestebrug.
2. Der er ikke i omhandlede redegørelse medtaget nogen redegørelse for militærgeografiske og forsyningsmæssige forhold m.v. da der ved udarbejdelsen af ovennævnte NATO-dokumenter er taget hensyn hertil.

Strategisk grundlag.

3. Under den foreliggende situation med Danmark som medlem af NATO må det almindelige strategiske grundlag for forsvarrets opbygning - og i nærværende forbindelse flådens - fortrinsvis tilpasses den for NATO som helhed fastlagte forsvarspolitik og strategi.

Denne er for nærværende angivet i hovedtræk i NATO-dokumentet MC 14/1 af 19. november 1952 "NATO Strategic Guidance" (ref (a)). De heri fremførte problemer, som i særlig grad har relation til flådens opbygning og udvikling, fremdrages i korthed i det følgende.

4. Den grundlæggende NATO-forsvarspolitik, som tilsigter at forebygge krig gennem politisk - og herunder militær - styrke og samarbejde NATO-magterne imellem, kræver udvikling og opretholdelse af et tilstrækkeligt militært forsvar under iagttagelse af hver nations økonomi og tilrådighed værende mandskabsstyrke.

I forbindelse med gennemførelsen heraf forudsættes blandt andet:

- a. at den fornødne militære styrke opstilles,
- b. at våbenteknisk overlegenhed søges opnået og opretholdt,

./././.

- c. at den militære styrke til stadighed holdes på maksimale effektivitet gennem træning og udvikling af kampteknik,
- d. at evnen til overgang til krigsstyrke sikres, og
- e. at der NATO-landene imellem ydes gensidig hjælp på en række områder medførende blandt andet standardisering af udrustning og metoder med det formål at sikre et så effektivt operativt og taktisk samarbejde mellem de militære styrker som muligt.

På dette grundlag - samt med hensyntagen til foreliggende muligheder for angreb mod dansk område - må dansk forsvarspolitik have som mål at opbygge og vedligeholde et tilstrækkeligt stærkt og vel afbalanceret militært forsvar til effektivt at kunne imødegå og opholde et overraskende angreb, således at der sikres mulighed for rettidig - såvel operativ som forsyningsmæssig - allieret hjælp.

For flådens vedkommende bør hensyn endvidere tages til den orlogsskibe normalt påhvilende løsning af forekommende fredstidsopgaver til søs, herunder håndhævelse af landets maritime interesser.

5. Såfremt den af NATO-magterne fastlagte politik ikke fører til det tilsigtede mål: fredens bevarelse, og Sovjetblokken går til angreb, antages dennes første strategiske målsætning i følge ref. (a) blandt andet at omfatte erobring af Vesteuropa og herunder Skandinavien. Det må herved anses for sandsynligt, at Sovjets østersøflåde indsættes dels som led i flåde- og luftangreb på vitale allierede forbindelseslinier til søs, herunder ubåds- og mineblokade af vigtige havne, dels til direkte støtte for sovjethavens operationer under dennes fremrykning mod vest og nord.

Det understreges i ref. (a), at det vil være af stor betydning at opnå størst mulig varsel om forestående angreb, hvorfor der må tillægges indsamling af efterretninger i så henseende betydelig vægt. Imidlertid erkendes det samtidigt, at fjendtligheder vil kunne begynde uden forudgående varselsperiode, hvorfor der må stilles krav om et højt fredstidsberedskab.

6. I tilfælde af krig vil NATO-magternes første mål

./ ./ ./

være at stabilisere den militære situation, hvilket blandt andet omfatter operationer med det formål:

- a. at imødegå og standse den fjendtlige offensiv samt
- b. at sikre, opretholde og forsvare sådanne støttepunkter og basisområder og hertil hørende forbindelseslinier, som har væsentlig betydning for egne operationer.

Det i ref. (a) angivne generelle grundlag for forsvaret forudsætter iøvrigt, at NATO-magternes totale forsvarsstyrke snarest mobiliseres, og at der overgås til almindelig offensiv, når dette er muligt.

7. Ved opbygning af forsvaret må der med hensyn til søstridskræfter lægges vægt på beskyttelse af forbindelseslinierne til søs med tilhørende havne og baser, hvilket indbefatter forsvaret af kystfarvande og tilstødende anduvningsområder. Desuden bør der foretages afspærring af farvande, hvorfra fjenden kan operere, og det må tilstræbes at forhindre ham i at benytte farvande, hvori besejling er nødvendig for gennemførelse af hans strategi. Der vil endvidere - og særligt i udprægede kystfarvande og indhave - være behov for med søstridskræfter at yde direkte støtte til landstyrkerne, ligesom det vil kunne blive nødvendigt at foretage kysthærgning (raids).

8. Hvad specielt Skandinavien angår understreger ref. (a) stærkt østersøudløbenes særlige betydning. Hvis Sovjetblokken kan opnå kontrol over disse og tilstødende territorier, vil den derved væsentlig kunne forbedre sine muligheder for angreb mod vitale, allierede forbindelseslinier til søs, ligesom den vil kunne skabe forøget dybde i forsvaret af eget territorium og herunder forøget sikring af sine forbindelseslinier i Østersøen.

På den anden side vil skandinavisk område kunne bidrage til sikring af NATO-området som helhed og forbindelseslinierne til søs i særdeleshed, ligesom der herfra frembyder sig muligheder for at iværksætte offensive modangreb til søs og i luften.

,./././.

I tilfælde af krig må det derfor anses for sandsynligt, at Sovjet vil lægge betydelig vægt på operationer mod Danmark og Norge med henblik på at sikre sig disse lande og opnå de hermed forbundne fordele, og det må som følge heraf blandt andet forventes, at angreb sættes ind med kraft syd fra mod Danmark og gennem danske farvande for hurtigt at opnå herredømme over østersøudløbene.

For NATO-magterne som helhed og for Danmark i særdeleshed må der lægges ligeså stor vægt på dels at forhindre Sovjet i at tilkæmpe sig nævnte fordele, dels at sikre sig de strategiske fordele, som blandt andet dansk område frembyder.

9. Den sømilitære konsekvens af ovenangivne målsætning bliver indenfor dansk område i første række, at det fra fjendtlighedernes begyndelse må tilstræbes at opretholde kontrol over østersøudløbene samt modvirke Sovjets flådeoperationer og herunder udnytte ethvert tilfælde til angreb på dets forbindelseslinier i og over Østersøen, - jfr. iøvrigt pkt. 7.

Dette vil blandt andet indebære:

- a. at maksimum af styrker må være til rådighed ved fjendtlighedernes begyndelse eller snarest derefter og
- b. at de styrker, som skal møde hovedvægten af det indledende angreb fremfor alt må have den største standsende kraft.

Det vil endvidere være vigtigt, at de indledningsvis til rådighed værende styrker grupperes således, at de kan møde overraskende angreb hvor som helst, men samtidig således at hurtig omgruppering kan gennemføres med henblik på koncentration mod den farligste trusel.

Sovjets styrkeforhold i Østersøen.

10. I NATO-dokumentet SG 161/3 af 22/10 52 (ref. (b)) er der fremsat en redegørelse for Sovjetblokkens beregnede krigspotentiel frem til 1956.

./././.

For flådestyrkers vedkommende omfatter denne redegørelse kun overflade-skibstyper ned til "Destroyers, 2.class (DE)" -størrelse. Imidlertid foreligger der en af forsvarstabens E-afdeling udarbejdet beregning, hvoraf omfanget af mindre enheder pr. oktober 1952 fremgår.

På nævnte grundlag samt med visse oplysninger fra "Janes Fighting Ships 1952/53" er der - efter søværnskommandoens vurdering - i bilag 1 angivet en fortegnelse over den russiske Østersøflådes beregnede styrke i 1952 og 1956. (For mindre enheders vedkommende, hvorom ref. (b) intet oplyser er 1956-tallene skønsmæssigt opgivet ca. 10 % - for enkelte typer dog indtil 50 % - højere end 1952; disse tal vil kunne vise sig at blive væsentlig højere). I samme fortegnelse er anført det antal enheder, som i 1956 skønnes at kunne være operationsklare omkring D-dag, idet der dog må regnes med et tilskud af lettere enheder fra den polske flåde og det østtyske søpolit. For skibe op til en størrelse af 137 x 13.7 x 3.6 m, d.v.s. indtil jager størrelsen kan der i perioden maj-oktober foretages omgruppering mellem Østersøen og Hvidehavet gennem Stalinkanalen, omend en sådan operation vil være langsommelig.

Det bemærkes endvidere, at Sovjet-flåden råder over betydelige marine-luftstyrker omfattende blandt andet recognerings-, topedo-, bombe- og jagerluftfartøjer med en samlet styrke på ca. 3000 maskiner i 1952, hvoraf ca. 800 i Østersøområdet.

11. Vedligeholdelses- og forsyningsmulighederne for nævnte flådestyrker i Østersø-området må anses for at være gode, ligesom nybygningskapaciteten bedømmes at muliggøre en betydelig tilvækst udover 1956.

Følgende baser er til rådighed for den sydlige del af Østersøen:

Libau	(Hovedbase)
Pillau	(Hjælpebase)
Königsberg	(Hjælpebase til supplerings af Pillau)

v./s./s/c

Swinemünde	(Hjælpebase)
Stralsund	(Hjælpebase for mindre enheder)
Warnemünde	(Hjælpebase for enheder indtil jager størrelse).
Rostock	(- " -),

hvortil kommer, at betydelige basisanlæg er under opførelse på Rügen.

Under hensyn til de for nærværende store udrustninger og det veludbyggede basissystem må mobilisering under nuværende forhold forventes at kunne gennemføres hurtigt.

For luftvåbnets vedkommende rådes der i kystområderne for nærværende over ca. 20 flyvepladser i Nordtyskland, 6 i Østpreussen og mindst 7 i Randstaterne.

12. På grundlag af den russiske flådes indsatser under de i dette århundrede stedfundne krige, har dennes kampduelighed ikke været vurderet særligt højt. Under første og navnlig anden verdenskrig har den således kun været indsat i ret lokale operationer og har nærmest været betragtet som et hjælpevåben for hæren.

Udviklingen efter anden verdenskrig peger - på en række områder - mod en væsentlig ændring af dette forhold. Der kan således konstateres betydelige udrustninger samt en omfattende trænings- og øvelsesvirksomhed, hvis karakter synes at pege på en fremadskridende operativ effektivitet; hertil kommer en intensiv nybygningsvirksomhed samt rekonstruktion af ældre materiel i stort omfang. Gennemførte ændringer af marinens øverste ledelsesorganisation samt lejlighedsvis officielle udtalelser tyder ligeledes på en realistisk hensyntagen til konklusioner, som kan drages af indhøstede sømilitære krigserfaringer, og dermed på en i forhold til tidligere væsentlig mere effektiv marin udvikling. Af betydning i denne forbindelse er endvidere den forøgede tilgang af søvant personel, som - navnlig i østersøområdet - er muliggjort gennem den stedfundne udvidelse af Sovjet-kontrolleret territorium, som iøvrigt også har muliggjort en betydelig udvidelse af Sovjet-flådens basissystem i nævnte område.

./././.

13. I våbenteknisk henseende kan det anses for sandsynligt, at der - på grundlag af en omfattende forskning, som blandt andet kan udnytte en del erfaringer fra andre lande, navnlig Tyskland, - finder en fremadskridende udvikling sted.

For søartilleriets vedkommende må bemærkes, at de nyere krydsere er armeret med 150 mm kanoner i stedet for det tidligere almindelige russiske 180 mm kaliber, hvilket betyder en større skudhastighed og dermed sandsynligvis større bredsidevægt pr. tidsenhed. Endvidere vinder radar indpas i ildledelsesapparatet i stadig større omfang, og der regnes med at radarbrandrør til projektiler er under udvikling. Der må regnes med udvikling af raketvåben og fjernstyrede projektiler, men der foreligger ikke konkrete oplysninger om, hvor langt denne udvikling er fremme. Visse oplysninger tyder på, at der planlægges opstilling og udskydningsanordninger til sådanne våben på Rügen.

Hvad torpedovåbnet angår må der formentlig regnes med, at hovedparten af de til rådighed værende beholdninger omfatter typer svarende til de under anden verdenskrig anvendte, herunder erobrede tyske italienske og japanske typer. For disse torpedoer kan rækning og fart anslås til omtrentlig: 4000 m ved 43 knob og 12000 m ved 28-30 knob. Det er sandsynligt, at Sovjet vil kunne udvikle en effektiv ny type på grundlag af såvel eget som det erhvervede fremmede materiel. Medens det er usikkert, hvorvidt en sådan ny type vil få væsentlig forøget fart, vil den formentlig få betydelig større rækning og muligvis blive kølvandsfri. Krigsproduktionen kan anslås til ca. 4000 torpedoer pr. år.

På minevåbnets område må Sovjet - tildels traditions- mæssigt - forventes at være langt fremme. Der må påregnes at være en meget stor minebeholdning til rådighed, og af mine- typer findes såvel kontaktminer som afstandsminer. Sidstnævnte omfatter både magnetiske og akustiske miner, samt kombinationer af disse, og der må også regnes med tilstedeværelse af trykminer. Ligeså må der regnes med, at der findes veludviklede minestrygningsforhindringer. Det bemærkes, at de fleste typer overfladeskibe er indrettet til minelægning, som også

kan udføres af ubåde og luftfartøjer, hvortil kommer, at adskillige handelsskibstyper hurtigt kan indrettes hertil.

Med hensyn til radarmateriel samt radio- og andet kommunikationsmateriel må Sovjet formodes i besiddelse af det fornødne grundlag for en til de taktiske krav svarende udvikling.

14. Hvad anvendelsen af søstridskræfterne angår kan følgende fremføres:

- a. Overfladestyrkerne må hovedsagelig påregnes anvendt:
- i forbindelse med fremskydning af baser til nærliggende kyst- og farvandsområder, herunder overskibning og landsætning af tropper,
 - til støtte for hærens operationer,
 - til beskyttelse af forsyningsskibsfarten og
 - til forsvar af de under egen kontrol værende farvands- og kystområder.

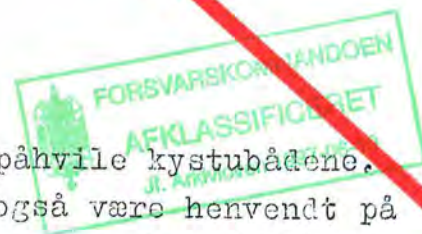
Det er sandsynligt, at flådestyrkerne normalt kun vil blive sat ind, hvor der kan ydes rimelig luftdækning. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at Sovjet i en vis udstrækning vil stille efter at iværksætte krydserkrig på oceanerne efter tysk mønster, idet de nyeste krydsere må anses for egnede til sådanne operationer. Der må endvidere regnes med, at visse enheder, og herunder handelsskibe o.l., som forud er indrettet til formålet, før krigsudbrud vil være placeret med henblik på mineudlægning indenfor allieret farvand.

b. Det må forventes, at Sovjet indledningsvis vil indsatte det størst mulige antal ubåde mod allierede forbindelsesruter på oceanerne, hvilket her vil medføre et stort behov for jagere og eskorteskibe.

Ubådenes opgaver vil omfatte:

- minelægning forud for og ved krigsudbrud,
- torpedoangreb mod skibsfarten - særlig i stærkt trafikerede områder - og mod flådestyrker,
- farvandsovervågning m.v. som led i forsvar af eget område.

./././.

Sidstnævnte opgave vil særlig påhvile kystubådene. Opmærksomheden må i denne forbindelse også være henvendt på mulighederne for landsætning af sabotører og "kommando"-patruljer - evt. i tilknytning til invasionsforsøg eller større raids.

c. Marinens luftvåben kan forventes anvendt til recog-noscering, angreb på skibsfart og havne, mineudlægning i far-vande udfor vigtige havne m.v. samt til angreb - blandt andet med torpedoer - mod flådestyrker.

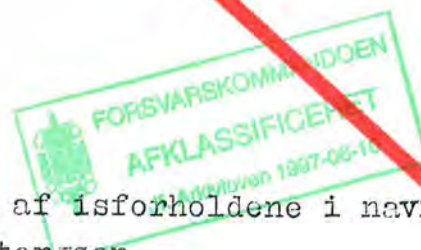
15. Den i Østersøen til rådighed værende skibstonnage incl. egentlige landsætningsfartøjer vil muliggøre indlednings-vis overskibning og landsætning af 2-3 fuldt udrustede divi-sioner. Med den til rådighed værende småskibstonnage vil det over kortere distancer være muligt indledningsvis at overski-be yderligere en betydelig, lettere udrustet troppestyrke (an-tagelig af 2-3 divisioners styrke). I denne forbindelse må be-mærkes, at der i havnene mellem Swinemünde og Wismar til en-hver tid kan påregnes tilstrækkelig småskibstonnage til ind-skibning af en styrke på omkring 20.000 mand. Det vides, at der har været afholdt og afholdes en del landsætningsøvelser, samt at dele af et marineinfanteri gives uddannelse som kom-mandotropper.

Med hensyn til troppetransport ad luftvejen må der regnes med, at Sovjet har en total kapacitet, som indlednings-vis vil tillade transport af 28.000 mand fuldt udrustet. Så vidt vides organiseres de luftbårne tropper i brigader på ca. 4.000 mands styrke.

16. Sluttelig bemærkes, at det for Sovjet gunstigste tids-punkt for påbegyndelse af fjendtligheder mod Vesteuropa, Eng-land og sydlige Skandinavien udfra en militær vurdering - med særlig hensyntagen til landoperationer - vil være juni måned. Samme tidspunkt vil være gunstigt for operationer på Balkan.

Hvad søstridskræfterne angår, vil de lokalt overleg-ne Sovjet-flådestyrker i sommerperioden kunne drage fordel af døgnets mange lyse timer, og de relativt gode vejrforhold.

I efterårs-, vinter- og forårs månederne vil jordbunds-forholdene på land vanskeliggøre hurtige fremrykninger og til

søs vil virksomheden begrænses stærkt af isforholdene i navnlig den østlige og nordlige del af Østersøen,

Sandsynlige muligheder for væbnet angreb på Danmark.

17. Under de foreliggende politiske forhold regnes der kun med mulighed for angreb på Danmark fra Sovjetblokkens side.

Det vil selvsagt ikke være muligt forud at beregne, hvorledes forløbet vil blive af et sådant angreb, der i givet fald påregnes iværksat som led i et almindeligt Sovjetangreb mod NATO-magterne. Der vil dog kunne optrækkes visse sandsynlige hovedlinier herfor, således som blandt andet anført i de af AFNE udarbejdede forsvarsplaner: "Defence Plan for The Northern European Command, Force Requirements for 1954" (ref. (c)) og "Northern European Command Emergency Defence Plan 1953" (ref. (d)).

18. For Sovjet kan formålet være med et angreb på Danmark og det øvrige Skandinavien således antages at være, jfr. også ref. (a):

- a. at sikre fuldstændig kontrol over Østersøen og udløbene herfra,
- b. at skaffe flåde- og luftbaser for operationer mod NATO forbindelseslinier og baser i Atlanterhavet samt for angreb mod England,
- c. at forøge dybden i luftforsvaret af Sovjet,
- d. at forhindre øvrige NATO-magter i at udnytte skandinavisk område,
- e. at udnytte Skandinavien's resourcer og
- f. at sikre forsvaret af Sovjets nordlige flanke og de vigtige forbindelselinier i Østersøen under et angreb mod Vesteuropa.

Angrebet mod Danmark må forventes gennemført med både flåde-, luft- og landstyrker, og formentlig så vidt muligt iværksat som et overraskende overfald. Flåde- og luftstyrkerne vil kunne indsættes øjeblikkeligt, medens landstyrkerne i løbet af kort tid må påregnes at kunne nå frem til den sydlige del af den jyske halvø. Med henblik på hurtigst muligt at opnå de forannævnte mål kan det anses for sandsynligt, at Sov-

./././.

jet nærlig samtidig - og udover luftangreb i almindelighed - vil iværksætte landvarts angreb mod Jylland og søvarts invasion mod den sjællandske øgruppe, i begge tilfælde evt. støttet af luftbårne tropper. Endvidere må der til støtte for landoperationerne regnes stærkt med sandsynligheden for søvarts flankenangreb mod forsvarets flanke og forbindelseslinier i Lyland.

19. Omfanget af de land- og luftstyrker, som Sovjet indledningsvis vil kunne indsætte mod Danmark og Slesvig-Holsten, er i ref. (c) og (d) anslået til:

- a. omkring 5-9 divisioner mod Jylland og Slesvig-Holsten, samt 2-3 divisioner til sø- og luftvarts angreb mod den sjællandske øgruppe med ca. 3 divisioner i reserve i Østersø-havne,
- b. 650-800 luftfartøjer af en samlet disponibel styrke indenfor det nordlige område på omkring 1900 maskiner.

Hvad angår flådestyrkerne i Østersøen kan der - når hensyn tages til gruppering mod den svenske flåde og afgivelser til lokalt havne- og kystforsvar samt skibsfartsbeskyttelse - med en forsigtig vurdering på grundlag af Sovjets 1956-styrke regnes med, at følgende styrker vil kunne afses til indsats i den vestlige del af Østersøen:

- 2 - 3 krydsere
- ca. 12 jagere
- " 8 kystjagere og fregatter
- 40 - 50 motortorpedobåde
- 12 - 16 minestrygere (AM)
- ca. 30 " (AMC)
- 16 - 20 patruljebåde (95 tons)
- 9 - 12 kystubåde samt
- fornødne hjælpe- og specialskibe,

idet det endvidere må påregnes, at en del af de resterende styrker er formeret som en operativ reserveenhed, hvorfra der efter omstændighederne kan afgives forstærkninger til ovennævnte.

erkes, at krydserne antagelig kun vil blive
indsat med særlige operationer såsom frenstød,

./././.

støtte til landsætningsoperationer e.l. I denne forbindelse skal desuden nævnes, at indsats af kystpanserskibet "Viborg" - blandt andet til kystbombardement - må betragtes som en mulighed. Der må endvidere regnes med, at et antal ubåde - evt. "Ocean Patrol"-både fra Hvidehavs-baserne - deployeres til operationer i Skagerak,

20. De sømilitære operationer, som Sovjet kan tænkes at iværksætte som led i angrebet mod Danmark, og som særligt bør tages i betragtning, skitseres i hovedtræk i det følgende. Det må herved - som før nævnt - bemærkes, at Sovjets flådestyrker kan forventes indsat øjeblikkeligt ved krigsudbrud som følge af de store udrustninger, der opretholdes i fredstid. Flådestyrkernes udgangsgruppering kan således være gennemført i stor udstrækning, evt. så længe i forvejen, at der ikke herigennem bliver mulighed for at opnå noget konkret varsel.

21. Det må anses som en sandsynlighed, at Sovjet forinden krigsudbrud vil have udstationeret visse enheder til løsning af særlige opgaver.

Således kan ubåde være udsendt på oceanpatrulje eller stationeret i særligt trafikerede farvande, herunder Skagerak, klar til angreb på skibsfarten eller til mineudlægning.

Handelsskibe indrettet til mineudlægning kan være sendt til søs og holde gående klar til udlægning i kystfarvande og udfor havne.

Det understreges i denne forbindelse, at udlægning af tidsindstillede miner fra såvel ubåde som handelsskibe og herunder fiskefartøjer vil kunne foretages nogen tid før krigsudbrud. (mindste kendte armeringsforsinkelsesinterval strækker sig således fra 0 - 45 dage).

Endvidere vil minerne kunne være forsynet med uskadeliggørelsesanordning, således at de kun er virksomme i en forud bestemt periode; dette vil kunne udnyttes af Sovjet i farvande, hvorover der i løbet af kort tid påregnes opnået kontrol, og mineudlægningen behøver således ikke at begrænses af hensyn til egne operationer.

./././.

Ligeledes vil handelsskibe og søgående fiskefartøjer i passende tid forinden planlagt krigsudbrud kunne være sendt søs med tropper om bord, således at landsætninger kan foretages enten i okkupations- eller sabotageøjemed på isolerede øe eller øgrupper samt i visse havne, i sidstnævnte tilfælde evt. som forløber for et umiddelbart derefter iværksat landsætning foretagende af større omfang.

22. Straks fra fjendtlighedernes begyndelse kan det forventes, at Sovjetflådestyrker vil søge at tilrive sig kontrol over Femern Bølt, der må anses som et nøgleområde for en væsentlig del af de videre sømilitære operationer mod Danmark. Herved vil Sovjetflådestyrkerne opnå adgang til Østersøens vestligste bassin på et så tidligt tidspunkt, at effektiv imødegåelse med forsvarets søstridskræfter vil vanskeliggøres med mindre disse holdes i højt beredskab og er til stede med rimelig styrke. Et sådant gennembrud vil medføre mulighed for heldige fjendtlige angreb indenfor kyststrækningen Kiel-Aarø i landforsvarets flanke og ryg, ligesom en fjendtlig søværts forcering op i bølterne - med deraf følgende mulighed for nordligere landsætninger, (evt. forstærkning af allerede foretagne jfr. pkt. 21.) - vil begunstiges.

Det kan endvidere forventes, at Sovjetflådestyrker vil søge at opnå mest mulig kontrol over farvandene syd for Sundet for derved at hindre defensiv mineudlægning og således fremme mulighederne for hurtig invasion på Sjælland fra sydøst.

I forbindelse med ovennævnte operationer kan der ikke ses bort fra en dristig indsats af kystubåde i Østersøens vestlige del imod forsvarets flådestyrker.

23. Hvad angår landsætninger fra søen forekommer - bortset fra de pkt. 21 nævnte - følgende muligheder at være særlig sandsynlige:

- a. Fakse Bugt og evt. Køge Bugt.
- b. Sydkysten af Møn og østkysten af Falster.
- c. Sydkysten af Lolland.
- d. Kyststrækningen Kiel - Aarø.
- e. Vestkysten af Sjælland.
- f. Bornholm.

Med henblik på sådanne operationer må det være af største interesse for Sovjet at søge dansk defensiv minelægning begrænset mest muligt, da der ellers må foretages omfattende forudgående minestrygning, som vil kunne vanskeliggøres af forsvaret. Herudover kræves nedkæmpning af permanente kystbefæstninger og evt. feltopstillet kystartilleri.

24. Hvad særlig den i pkt. 23 b nævnte mulighed angår, skal bemærkes, at en sådan operation vil være stærkt begunstiget på grund af de korte afstande fra Sovjet-kontrolleret kyst. Sovjet vil ved erobring af disse øer opnå:

- a. kontrol over Grønsund samtidig med, at udnyttelse af dette farvand berøves danske styrker,
- b. mulighed for gennem Grønsund at foretage fremstød vestover gennem Smålandshavet og således true indre danske forbindelseslinier,
- c. mulighed for at forhindre dansk farvandsovervågning fra kystradar- og kystudkigsstationer på nævnte øer, hvilket blandt andet har særlig betydning for varsling om fremtrængen mod Sundet, samt
- d. positioner, hvorfra et videre angreb mod Sydsjælland kan iværksættes (et sådant angreb vil indledningsvis begunstiges af en af farvandsforholdene medført naturlig flankesikring).

Endvidere bemærkes, hvad angår landsætninger af større omfang på Sjællands vestkyst, at sådanne må forekomme mest sandsynlige enten som en fortsættelse af ovennævnte eller efter en landværts fremrykning i Jylland og påfølgende overgnag til Fyn.

25. Såfremt det inidlertid lykkes indledningsvis at stabilisere forsvaret i de sydlige danske farvande og derned dels at spærre Østersø-udløbene, dels at afværge øjeblikkelige søværts invasionsforsøg, må der forudses en fortløbende, heftig kamp om herredømmet til søs indenfor disse farvandsområder. Under sådanne forhold må der blandt andet regnes med en intensiv mineudlægning fra luften ikke mindst mod forbindelseslinierne til søs i Kattegat. For Sovjets vedkommende vil målet da sandsynligvis være at søge forsvarets søstridskræfter udmattet således, at der derved blandt andet skabes betingelse for senere søværts invasion med erobring af vitale områder for øje.

26. Et effektivt forsvar til søs - herunder taktisk of-
fensive modforanstaltninger - overfor de ovenangivne sandsyn-
lige angrebsmuligheder vil kræve:

- a. at der forinden krigsudbrud opretholdes en omfat-
tende farvandsovervågen fra såvel udrustede en-
heder som kyststationer med det formål at konsta-
tere og følge mistænkelig skibstrafik,
- b. at der ved krigsudbrud - med det formål at hindre
søværts invasion, herunder flankangreb mod Jyl-
lands landforsvar, og gennembrud af Østersø-udløbe-
ne - rådes over flådestyrker, som i samarbejde
med flyvevåbnet omgående kan:
 - (i) inodegå fremtrængen dels gennem Femern
Belt samt Store Belt og Lille Belt, dels
mod Sundet, og som kan etablere fornødne
defensive minespærringer i Sund og Bælter,
 - (ii) bekæmpe enheder, der forinden krigsudbrud
måtte være sendt ud gennem Østersø-udlø-
bene,
 - (iii) etablere et kraftigt lokalt forsvar af
udlagte minespærringer, havne og vitale
indre farvandsområder såsom Københavns
red, Faxe Bugt, Grønsund, Smålandsfar-
vandet, farvandet syd for Fyn samt far-
vandet nord og syd for Als,
 - (iv) iværksætte minestrygning ved vigtigste
havne og
 - (v) etablere ubådsjagt til beskyttelse af for-
syningsskibsfarten,
- c. at der er mulighed for hurtigt at forstærke de
indledningsvis operationsklare enheder med hen-
blik på:
 - (i) at opretholde herredømmet over farvande-
ne og derved fortsat forhindre invasion,
 - (ii) at etablere den for forsyningsskibsfar-
ten nødvendige eskortetjeneste og mine-
strygning.

27. Det må tages i betragtning, at operationer med over-
fladeskibe vil være stærkt påvirket af situationen i luften.
Dette nødvendiggør, dels at disse enheder er vel udstyrede
med luftværnsskyts og varslingsanlæg, dels at der udvikles
et nøje samarbejde med forswarets flyvestyrker.

./././.

Såfremt fjenden er i besiddelse af en væsentlig luftoverlegenhed, bør større overfladefartøjer således ikke sendes til søs i de sydlige farvandsområder om dagen under gode sigtbarhedsforhold, medmindre situationen kræver hensynsløs indsats eller der ydes direkte luftdækning. Kan en sådan ikke ydes, må skibene opholde sig på spredte anker- eller fortojningspladser i områder, der ligger nær luftforsvarede objekter eller flyvepladser, således at der gennem helikgendheden opnås en indirekte luftdækning derved, at observation af fjendtlige luftfartøjer med sandsynlig kurs mod området må aktivere luftjagerforsvaret også af hensyn til andre mål. Områder i de sydlige farvande, hvor sådan indirekte luftdækning umiddelbart skønnes opnåelig, er f. eks. Københavns red, Lille Bælt og Århus Bugt samt området ved Korsør, der alle, henset til flådestyrkernes fornævnte opgaver, må anses for hensigtsmæssige beredskabsområder for disse.

Behov for flådestyrker i danske farvande.

28. I ref. (c) er der for 1954 foretaget en beregning over behovet for flådestyrker (Naval force requirements) i danske farvande. Denne beregning er senere under forhandlinger mellem CINCNORTH, forsvarschefen og chefen for søværnet den 5. november 1952 blevet revideret på grundlag af et af CINCNORTH overfor SHAPE fremsat foreløbigt forslag. Herunder fremsatte CINCNORTH forslag om nedskæring af antallet af "destroyers" fra 12 til 8, nedens det oprindelige tal dor disse enheders vedkommende ønskedes fastholdt fra dansk side.

Resultatet af nævnte forhandlinger er af CINCNORTH med forsvarsministerens godkendelse meddelt SHAPE ved signal o81243 A (november 1952) (ref. (e)), der er efterfulgt af et memorandum af 8/1 1953 fremsendt med dokument AFNE/37/53 nr. 1105 (DEF) af 19/1 1953 (ref. (f)). Det understreges idvrigt heri, at styrkebehovet ikke tager hensyn til udvikling af en stærk nordlig flåde med henblik på offensive operationer.

./././.

29. Det reviderede styrkebehov er angivet til følgende termener: D, D + 15 og D + 30 og tager således ikke højde for enheder under eftersyn, ombygning eller reparation eller til erstatning for evt. indledningsvis tab. Medtages sådanne hensyn må tallene forøges med skønsmæssigt 25 % - for MTB dog ca. 45 %. Endvidere er der ikke medtaget nogen angivelse af behovet for specialskibe. Under hensyntagen til ovennævnte danske ønsker vedrørende jagere frengår styrkebehovet excl. depot- og værkstedsskibe m.v. af følgende skema:

Skibstype		CINCNORTH Requirem. (Operational)			Skønnet aflysning- behov (ca. 25 %)	Total behov	Anslået stan- dard tonnage for nye enheder pr. enhed ialt mindst	
		D	D + 15	D + 30				
(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Jagere	DD	8	10	12	3	15	220	3300
Fregatter/Patruljebåde	DE/PCE	4	6	8	2	10	1300 ^{*)}	13000
Ubåde	SS	9	9	9	3	12	650	7800
MTB/MCB		36	45	45	36	81	100	8100
Minestrygere	AM	0	4	4	1	5	900	4500
"	AMC	20	53	70	17	87	350	30450
"	AME	12	28	35	9	44	75	3300
Minelæggere	ML	9	9	9	2	11	700	7700
mindre patruljefartøjer	min PG	12	16	24	6	30	350	10500

118350

*) DE 1500 - 1800 tons, PCE ca. 700 tons.

De anførte mindre patruljefartøjer har ikke tidligere figureret i "NATO force requirements", da de har været betragtet som tilknyttet til forsvarsopgaver i "coastal waters", hvilket har været anset som et nationalt problem. De er inidlertid indført i de reviderede krav på foranledning af CINCNORTH under hensyn til, at forsvaret af danske kystfarvande skal betragtes som et NATO-anliggende. Dette er i overensstemmelse med danske synspunkter, og indførelsen af nævnte kategori giver en bedre mulighed for en realistisk, typenæs-

1/1/1/1

sig placering af eksemplvis de nuværende patruljebåde af "Krieger"-klassen.

30. Nævnte styrker angiver således, hvad der under de foreliggende forhold må anses for påkrævet til at løse forsvarsopgaverne i de egentlige danske farvande ("Danish coastal waters") d.v.s. såvel invasionsforsvaret til søs som beskyttelse af søvarts forsyningsruter og må derfor stå som det teoritiske mål for flådens opbygning og sammensætning, såfremt der måtte ses bort fra assistance fra allierede styrker.

Det må dog erkendes, at Danmark næppe alone formår at tilvejebringe flådestyrker af nævnte omfang indenfor en overskuelig årrække. En dansk flådeplan må da tage sigte på at tilvejebringe en så stor del af omhandlede styrker som vil kunne skabe det efter forholdene stærkest mulige beredskab i danske farvande og udgørende en under hensyn til landets økonomiske muligheder rimelig indsats i det fælles forsvaret til søs, idet det påregnes at supplerings af disse styrker sker ved allieret hjælp.

Imidlertid må søværnskommandoen - med henvisning til de for NATO-samholdet foretagne undersøgelser vedrørende behovet for flådestyrker sammenholdt med de tilkendegivne muligheder for at tilvejebringe sådanne - understøtte, at der foreligger betydelige mangler særligt på jagere, eskorteskibe og minestrygere, ligesom det må påregnes at tilvejebringelse af ganske lette enheder til operationer i indre farvande kun foretages af de enkelte nationer til dækning af eget behov. Dette må efter søværnskommandoens opfattelse tolkes derhen, at dispositionerne over de til rådighed værende flådestyrker må foretages efter en nøje afvejning af opgavernes betydning, hvorved den store ubådstrusel mod de oversøiske forbindelseslinier utvivlsomt må tillægges betydelig vægt - særligt med hensyn til dispositionerne over jagere og eskorteskibe. Der kan dog ikke være tvivl om, at herredømmet over danske farvande og dansk område ligeledes tillægges overor-

./././.

dentlig stor betydning, men da der på den anden side ikke er ubegrænsede muligheder for hjælp med flådestyrker, er det vigtigt, at den danske flådes beredskab og værdi som kraftfaktor over for indledende angreb kan bedømmes således, at ydelse af den nødvendige hjælp ikke blot findes rimelig, men også fordelagtig.

31. Som konklusion af det foran fremførte må hovedvægten, hvad flådens sammensætning angår, jfr. blandt andet afsnittet "Strategisk grundlag", lægges på enheder, som straks ved krigsudbrud kan udvikle størst standsende kraft, og som således sammensat, at den forventede allierede hjælp kan udnyttes så effektivt som muligt i direkte samarbejde med de danske styrker - og særlig under udnyttelse af disses lokalkendskab til de særegne danske farvande, d.v.s. med hovedvægt på jagere, ubåde, motortorpedo- og motorkanonbåde, minelæggere og patruljefartøjer.

Vedel
Vedel

Bilag nr. 1 til tillæg nr.
I til Flådeplan 1953.

Oversigt over
Sovjet-flåden i Østersøen

HEMMELIGT

Eksemplar nr. 32/33

Samlet antal blade: 3

1. Flådelister:

Kilde	Skibstype	1952	1956	Evt. årl. Nybygn.	Skønnet operationsklar 1956	Bemærkninger
SG 101/3	Slagskibe BB	1	1		1	Kun egnet til lokalforsvar
	Monitorer BM	1	1		1	
	Krydsere CC	9	11-17	3½-7	8-12	4 klasser
	Jagere DD	30-34	43	20	30	2 hovedtyper
	Fregatter og kystjagere DE	27	43	12	30	
FST-E & Janes F.S. 1952/53	MTB/MGB	147	ca.160	10	ca.90	flere typer
	Minelæggere	5	ca.6-8		ca. 5	flere typer
	Minestrygere AM	65	ca. 72		ca.48	
	" AMC	178	ca.200		ca.140	
	" AMI	61	ca. 80		ca.56	
1952/53	Patruljebåde (ca.95 ts.)	47	ca. 55		ca.36	
	" (20-40 ts.)	125	ca.125		ca.80	
Janes F.S. 1952/53	Landsætningsfartøjer LMC	54	200		ca.180	Et stort antal fiskefartøjer og mindre fragtskibe vil kunne anvendes til træppetransport over kortere distance
	" LCI	30				
	" AF	18				
	" F	48				
SG 161/3	Ubåde (impr.Ocean Patrol)	15	75-85	20	52-60	
	" (Ocean Patrol, Large)	56-60	53-57		37-40	
	" (Ocean Patrol, Med.)	34-41	26-33		18-23	
	" (Coastal)	66(+12)	157	30-40	110	

Endvidere findes et stort antal depot- og værkstedsskibe, skoleskibe, tendere, opmålingsskibe samt isbrydere. Disse vil kunne anvendes i lokalforsvaret samt til støtte for flådens operationer.

Noter: (1) Af flådestyrkerne påregnes 25-30 % ved mobilisering at være til eftersyn, ombygning, reparation eller træning m.v. (For MTB ca. 45 % og for landsætningsfartøjer ca. 10 %).

(2) Den anførte ubådsstyrke omfatter såvel styrkerne i Østersøen som i Nordhavet. I 1952 anslås ca. 80 % af ovennævnte baseret i Østersøen. - Af operationsklare ubåde skønnes ca. 35 % at kunne være på station i patruljeområdet, idet der dog må regnes med en større indsats indledningsvis samt i visse forud planlagte tilfælde.

Ifølge ref. (d) regnes med følgende ubådsstyrker i Østersøen:

24 store ubåde - 32 middelstore ubåde - 75 små ubåde - 20 dværgubåde.

(3) Der må regnes med, at en del MTB i givet fald kan transportere 24-30 mand infanteri.

(4) Ifølge ref. (d) regnes med et væsentligt større antal minestrygere og patruljebåde. Til gengæld vurderes antallet af MTB kun til 125.

(5) Sovjetblokkens handelsskibstonnage i Østersøen anslås til 154-193 skibe svarende til 586000-626000 BRT samt 3-5 tankskibe svarende til 5000-10000 BRT. Herudover rådes over et stort antal fiskefartøjer og mindre fragtskibe. Den almindeligt anvendte trawler type vil kunne transportere ca. 100 mand eller ca. 100-150 ts. udrustning. Af egnet søtransport-materiel forefindes endvidere et stort antal flodpramme.

./././.

2. Omtrentlige data for de vigtigste skibstyper.

Skibstype/klasse	Antal 1956 Østersøen	Standard Depl.	Kon- struk- tions- fart	Max.akt.rad. Sml/fart	Hoved-art. armering	Tor- pedo- rør	Minekapa- citet
Kystpanserskib Viborg	1	3900	15.5	-	4-250mm 8-105mm	-	-
Krydsere Kilov.kl.	2	8550	36	3000/20	9-180mm 8-100mm	6	100
Corpses.kl.	1	10000	36	5000/15	12-150mm 8-100mm	0	80(?)
Sverdlov.kl.	7-13	16000	32-34	10000/15	12-150mm 12-100mm	10	80(?)
Makarov.kl.	1	7600	32	?	6-180mm 8-100mm	12	?
Jagere "Fleet-type"	ca.17	2400- 3000	38	6000/15	4-6 130mm	10	60-70
Andre	" 26	1600- 2400	36-38	ca3000/15	4-6 130mm	6	60-70
Fregatter og kystjagere							
Fagle.kl.	ca. 7	840	35	?	3-100mm	3	?
Shtorm.kl.	" 3	480	23	?	2-100mm	3	?
ex-tyske	" 2	840	36	?	1-105mm	6	?
" "	" 1	600	28	?	2-105mm	0	ca.50
" "	" 3	ca700	20	?	1-2 105mm	2-3	?
Andre klasser, her- under nybygninger	27	-	-	-	-	-	-
MTB							
ex-tysk type	ca.26	92	38-40	?	1-40mm	2	?
" " "	4	62	33	?	1-20mm	2	?
Amerikansk type	ca.130	55	42	?	2-20mm	4	
Andre typer, her- under nybygninger		44	42	?	2-20mm	2	

Slidstype/klasse	Antal 1956 Østersøen	Standard Depl.	Kon- struk- tions- fart	Max.akt.rad. Sml/fart	Hoved-art. armering	Tor- pedo- rør	Minekapa- citet
<u>Patroljebåde</u> <u>(Mitsukanonbåde)</u>							
SC-type	47	95	15	?	1-40mm m.v.	0	?
Andre typer: A)		42	28	?	2-75mm	0	?
" " B)		26	20	?	1-75mm	0	?
" " C)	125	25	16	?	1-75mm	0	?
" " D)		20	21	?	?-75mm	0	?
" " E)		18	19	?	?	0	?
<u>Minestrygere</u>							
AM Vasilii Gromov-kl.II)		700	24	?	5-75mm	0	?
" " " " I)		600	24	?	2-105mm	0	?
Ex-tysk M3)	ca.65	710	17	?	1-105mm	0	?
" " M265)		550	17	?	2-105mm	0	?
Fugas-kl.)		440	18	?	1-105mm	0	?
Ex-US type)		625	16	?	1-75mm	0	?
AMC	ca200	100-300	16-20	?	maskinsk.	0	0
AMI	" 80	<100	ca.10	?	"	0	0

ed Vdg. 666/53

HEMMELIGT

SØVÆRNSKOMMANDOEN

København, den 12 februar 1953.

Eksemplarfordeling:

Eksp. nr. 1: FMN via FOH
" 2-10: FMN
" 11-12: FOH
" 13-17: KFL
" 18-27: Disp.
" 28-32: SVK

Arkiv.

Eksemplar nr. 32.

Samlet antal blade: 3.

xm. 28. d. 24/9.60

Ialt 32

Herved 1 bilag.

Tillæg nr. II
til
Flådeplan 1953.

Eksempelvis beredskabsgruppering af flåden.
efter mobilisering.

Ref. (a): Flådeplan 1953 af 12/2 1953.

" (b): Tillæg nr. I til flådeplan 1953.

1. I ref. (b) pkt. 17-27 er fremsat en redegørelse for sandsynlige muligheder for væbnet angreb på Danmark med særligt henblik på de sømilitære operationer. I samme ref. pkt. 28 - 31 er angivet det af CINCNORTH beregnede behov for flådestyrker til forsvar af danske farvande samt visse af søværnskommandoen hertil knyttede kommentarer.

I ref. (a) er fremsat forslag til flådens fremtidige sammensætning og omfang under hensyntagen til det i ref. (b) angivne.

2. De søværts angreb, som indledningsvis kan tænkes iværksat af Sovjet mod Danmark, og som umiddelbart vil kunne udvikles omfatter, jfr. ref. (b):

./././.

- a. fremtrængen gennem Femern Bælt med henblik på at sikre egen flanke mod soen, angribe forsvarsstyrker i Jylland i flanke og ryg samt hindre minelægning i den sydlige del af bælterne og derved skabe mulighed for forcering af disse.
- b. fremstød mod den sydlige del af Sundet og tilstedende farvande i forbindelse med iværksættelse af invasionsforsøg mod den sjællandske øgruppe samt
- c. ubåds- og mineoperationer og visse landsætningsforsøg fra styrker, som for krigsudbrud er sendt ud gennem Østersøudløbene.

De operationsklare flådestyrker, som anslås til rådighed for Sovjet er opført i bilag 1 til ref. (b), og den del af disse som af søvarnskommandoen beregnes til umiddelbar disposition for ovennævnte opgaver, er angivet i ref. (b) pkt. 19.

3. Med forbehold for dispositioner, som et i påkommende tilfælde nærmere detail-kendskab til den somilitære situation måtte gøre påkrævet, kan følgende beredskabsgruppering af de flådestyrker, som vil kunne mobiliseres efter gennemførelse af flådeplan 1953, anses for hensigtsmæssig, jfr. iøvrigt ref. (b) pkt. 9:

a. fremskudt patrulje i Østersøen:

7 ubåde i henhold til en efter forholdene afpasset torn,

b. indenfor Sundområdet:

2 jagere
16 MTB/MKB
3 minelæggere
4 kanonbåde
5 patruljebåde
12 minestrygere

c. indenfor Bæltområdet:

4 jagere
5 minelæggere
7 kanonbåde
6 patruljebåde
18 minestrygere

d. indenfor Kattegat-Skagerrak-området:

2-3 fregatter

5-4 eskorte-patruljebåde

19 minestrygere

jfr. iøvrigt skematisk opstilling i bilag 1.

V. Vedel
Vedel

Eksempel nr. 32/32.
Samlet antal blade: 1.

FORSVARSKOMMANDOEN
AFKLASSIFICERET
Jl. Arkivloven 1997-06-10

Oversigt over eksempelvis beredskabs- gruppering af flåden	Invasionsforsvar og dækning af forbindelses- linierne til søs.						Skibsfartsbeskyt- telse ved ubåds- jagt, eskortering minestrygning.				
	Ubåde	Jagere	MTB/MKB	Minelæggere	Kanonbåde	Patruljebåde	Fregatter	Eskortepatruljebåde	Minestrygere (AMC)	Minestrygere (AMI)	
Farvandsområde											Anmærkning
Fremskudt i Østersøen (tørnvis)	7										
<u>Sundområdet</u>											Flyverstøtte påregnes fra Kastrup-Vær- løse flyve- pladser.
Stødstyrke		2	16								
Minelægning				3							
Lokalforsvar Øresund m.v.					2	3					
" Grønsund					2	2					
Ialt	-	2	16	3	4	5	-	-	6	6	
<u>Bæltområdet</u>											Flyverstøtte påregnes fra Karup-Skryd- strup-Vandel- Tistrup flyvepladsen
Stødstyrke		4									
Minelægning				5							
Lokalforsvar Storebælt og Smålandsfarvand					2	3					
" Lillebælt, farvande det omkring Als og syd for Fyn					3	3					
" Aarhus Bugt					2						
Ialt	-	4	-	5	7	6	-	-	10	8	
<u>Kattegat-Skagerakområdet</u>											Flyverstøtte påregnes bl.a. fra Aalborg flyveplads.
Eskorte- og ubådsjagt m.v.							2-3	5-4			
Minestrygning									15	4	
Ialt	-	-	-	-	-	-	2-3	5-4	15	4	
Sum ³²⁾	7	6	16	8	11	11	2-3	5-4	31	18	
Normalt eftersyn	2	1	8	1	1	1	1-0	0-1	3	2	
Flådens tal efter flådeplan ³²⁾	9	7	24	9	12	12	3	5	34	20	

Eksempel nr. 32/32.
Samlet antal blade: 1.

FÖRSVARSKOMMANDÖEN
AFKLASSIFICERET
Jl. Arkivloven 1997-06-10

³²⁾ Forbehold med hensyn til uforudsete havarier.
En del enheder må endvidere fra tid til anden underkastes kortere maskin-
eftersyn ved basis.

³²⁾ Excl. skibe til Grønland og Færøerne samt den af uforudsete havarier